HƏR BİR VƏTƏNDAŞ VERGİ ÖDƏMƏKDƏN ŞƏRƏF DUYMALIDIR

Vergilər

Biz bazar iqtisadiyyatını vergi yolu ilə tənzimləməliyik.

Heydər ƏLİYEV

№ 38 (932) ■ 10 oktyabr 2018 | www.vergiler.az | Qiyməti: 60 qəp.

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

İclası giriş nitqi ilə açan dövlətimizin başçısı deyib:

- Bu gün biz ilin 9 ayının yekunlarını müzakirə edəcəyik, ilin sonuna qədər görüləcək işlər haqqında danışacağıq. Deməliyəm ki, 2018-ci il ölkəmiz üçün uğurlu il olmuşdur. İlin əvvəlindən qarşımıza qoyduğumuz bütün vəzifələr uğurla və vaxtında icra edilir. Azərbaycan 2018-ci ildə də öz dinamik inkişafını təmin etmişdir və ölkəmiz əmin-amanlıq, sabitlik, təhlükəsizlik şəraitində yaşamışdır.

Bugünkü dünyada vəziyyəti nəzərə alsaq, deməliyik ki, bu gün sabitlik, təhlükəsizlik hər bir ölkə üçün əsas amillərdən biridir. Azərbaycanda isə təhlükəsizlik, əmin-amanlıq, sabitlik qorunur, möhkəmlənir. Sabitliyin, uğurlu inkişafımızın təməlində bizim düşünülmüş siyasətimiz dayanır, eyni zamanda, xalq tərəfindən bizim siyasətimizə göstərilən dəstək dayanır. Dünyada və xüsusilə yaşadığımız bölgədə vəziyyət gərgin olaraq qalır, yeni qarşıdurma, münaqişə ocaqları yaranır. Əvvəlki illərdə yaranmış gərgin vəziyyət əfsuslar olsun ki, aradan qaldırılmır. Belə olan vəziyyətdə biz əlbəttə ki, özümüzü mümkün olan xarici risklərdən daha da ciddi qorumalıyıq və qoruyuruq. Bir daha qeyd etmək istəyirəm, Azərbaycanda daxili risklər mənbəyi yoxdur və biz öz siyasətimizlə, görülən işlərlə özümüzü mümkün olan təhlükələrdən qoruyuruq və qoruyacağıq. Azərbaycan xalqının rahat həyatını təmin edirik və edəcəyik.

Bu istiqamətdə bir çox addımlar atılır, o cümlədən xarici siyasətlə bağlı addımlar. Deyə bilərəm ki, 2018-ci ildə Azərbaycanın beynəlxalq mövqeləri daha da möhkəmlənib. Mənim həmkarlarımla həm ikitərəfli, həm çoxtərəfli formatlarda bir çox görüşlərim olub. Doqquz ay ərzində mən 12 xarici səfər etmişəm və 15 dövlət və hökumət başçısı Azərbaycana səfərlər etmişdir. Bu, onu göstərir ki, Azərbaycanın çox çevik və çoxşaxəli xarici siyasəti vardır. İkitərəfli formatda əldə edilmiş razılaşmalar icra edilir, Azərbaycan dünyada etibarlı tərəfdaş kimi tanınır və bizim sözümüzə inanırlar. Çünki sözümüzlə əməlimiz arasında heç bir fərq yoxdur.

Hesab edirəm ki, bu il qonşu ölkələrlə əlaqələrimiz yeni pilləyə qalxıbdır. Mənim qonşu ölkələrin dövlət, hökumət başçıları ilə çoxsaylı görüşlərim olub. Əldə edilmiş razılaşmalar həm ikitərəfli əlaqələrimizi möhkəmləndirir, eyni zamanda, regionda sabitliyin, təhlükəsizliyin, əməkdaşlığın inkişafına xidmət göstərir. Müsəlman ölkələri ilə bizim əlaqələrimiz həmişə olduğu kimi diqqət mərkəzindədir. Bu, bizim xarici siyasətimizin prioritet məsələlərindən biridir. Azərbaycan İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının fəal və dəyərli üzvüdür və bütün beynəlxalq təşkilatlarda, beynəlxalq tədbirlərdə biz İslam həmrəyliyini göstəririk və bunu təbliğ edirik. Təsadüfi deyil ki, keçən il bizdə «İslam Həmrəyliyi İli» elan olunmuşdur. Azərbaycanda, İslam aləmində birliyin, həmrəyliyin möhkəmləndirilməsi işində bizim fəaliyyətimiz müsəlman dünyasında çox yüksək qiymətləndirilir. İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı bizim fəaliyyətimizi yüksək qiymətləndirir. Biz bu istiqamətdə səylərimizi davam etdiririk və etdirəcəyik. Təsadüfi deyil ki, bu il Azərbaycanın ikinci şəhəri, Bakıdan sonra bu dəfə Naxçıvan şəhəri İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı adına layiq görüldü. Biz bunu bütün müsəlman aləminin bizə olan hörmətinin təzahürü kimi qəbul edirik, qiymətləndiririk. Eyni zamanda, əlbəttə ki, bu qərar bizim İslam aləmində oynadığımız müsbət rol ilə bağlıdır və biz bu istiqamətdə səylərimizi davam etdirəcəyik. İslam aləmində həmrəyliyin, birliyin möhkəmlənməsi üçün səylərimizi davam etdirəcəyik, eyni zamanda, İslam dəyərlərini dünyaya çatdırmaq üçün bundan sonra da addımlar atılacaqdır. Bildiyiniz kimi, Azərbaycanda multikulturalizmlə bağlı bir çox tədbirlər keçirilmişdir və həm İslam aləmində, həm Avropada bizim bu səylərimiz yüksək qiymətləndirilir, bu səylərin gözəl nəticələri vardır.

> Sabitliyin, uğurlu inkişafımızın təməlində bizim düşünülmüş siyasətimiz, eyni zamanda xalq tərəfindən bizim siyasətimizə göstərilən dəstək dayanır

Eyni zamanda, bu il bizim iştirakımızla bir neçə önəmli beynəlxalq hadisə baş vermişdir. Onların arasında Xəzər dənizinin hüquqi statusuna dair Konvensiyanın qəbul edilməsini mən xüsusilə qeyd etmək istərdim. Hesab edirəm ki, bu, tarixi sənəddir və bu sənəddə Azərbaycanın milli maraqları tam şəkildə öz əksini tapıb. Xəzəryanı beş ölkə uzun danışıqlardan sonra razılığa gəlibdir. Yəni, bu, onu göstərir ki, bütün ölkələrin maraqları bu Konvensiyada təmin edilib. Hesab edirəm ki, bu, bölgənin, regionun inkişafı, iqtisadi imkanlarının genişləndirilməsi üçün çox önəmli bir sənəddir, çox ciddi hüquqi sənəddir.

Bu il Azərbaycanda Qoşulmama Hərəkatının xarici işlər nazirlərinin böyük konfransı keçirilmişdir. Azərbaycan bu təşkilatda uğurla fəaliyyət göstərir və gələn ildən başlayaraq bu təşkilata, dünyanın ən böyük təşkilatlarından biri olan Qoşulmama Hərəkatına sədrlik edəcəkdir. Bakıda Qoşulmama Hərəkatının Zirvə görüşü keçiriləcəkdir. Biz bu il Avropa İttifaqı ilə əlaqələrimizin inkişafı istiqamətində növbəti ciddi addım atdıq. Bu ilin yayında Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan arasında tərəfdaşlıq prioritetləri sənədi imzalanmışdır və hesab edirəm ki, bu, çox önəmli addımdır, önəmli sənəddir. Bu sənəddə bir çox önəmli məsələlər öz əksini tapır. O cümlədən bu sənəddə Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı olan müddəalar həm ədalətlidir, həm də bizim mövqeyimizi və maraqlarımızı tam şəkildə ifadə edir. Bu sənəddə göstərilir ki, Azərbaycanın suverenliyi, sərhədlərinin toxunulmazlığı, ərazi bütövlüyü Avropa İttifaqı tərəfindən dəstəklənir. Eyni zamanda, NATO-nun Zirvə görüşünün yekununda qəbul edilmiş bəyannamədə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə dəstək bir daha ifadə edilmişdir. Bütün bu sənədlər Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli işində bizim mövqeyimizi daha da möhkəmləndirir.

Davamı 2-ci səhifədə

«Milan Ekspo» sərgisinin incisi paytaxtımızda

Azərbaycanın «Milan Ekspo 2015» ümumdünya sərgisindəki milli pavilyonu sökülərək Bakıya gətirilib və Dənizkənarı Milli Parkın ərazisində yenidən qurulub. Oktyabrın 8-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva pavilyonla tanış olublar. Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov yenidən qurulan pavilyondakı şərait barədə Prezident İlham Əliyevə və birinci xanım Mehriban Əliyevaya məlumat verib.

Milli pavilyonun inzibati binası 4 mərtəbədən ibarətdir və 6 min kvadratmetr ərazisi var. Burada, eyni zamanda, sakinlər, eləcə də şəhərimizin qonaqlarının istirahəti üçün əlavə olaraq 4 min kvadratmetrə yaxın ərazidə müxtəlif ağac və bitki növlərindən ibarət yaşıllıq zolaqları da salınıb, istirahət üçün sahələr yaradılıb. Ərazidəki torpaq münbitləşdirilib, müasir işıqlandırma sistemi quraşdırılıb, meydançalar yaradılıb, avtomobil və velosipedlərin parklanması üçün dayanacaq sahəsi ayrılıb. Pavilyon sakinlərin və şəhərimizin qonaqlarının rahatlığı üçün müasir istirahət guşələrinin yaradılması istiqamətində reallaşdırılan layihələrin bir hissəsidir. Bina bütün fəsillərdə daimi istifadəyə uyğunlaşdırılıb. Burada Azərbaycan mətbəxini, musiqisini və mədəniyyətini təbliğ edən instalyasiyalar quraşdırılıb, müxtəlif iaşə xidməti göstərmək üçün binada müvafiq şərait yaradılıb, terras qurulub.

Qeyd edək ki, Heydər Əliyev Fondunun və Heydər Əliyev Mərkəzinin birgə təşkilatçılığı ilə Azərbaycan ilk dəfə «Milan Ekspo 2015» ümumdünya sərgisində milli pavilyonla iştirak edib. Bu layihə Azərbaycanın tarixinin və mədəni irsinin, ölkənin zəngin ekoloji, enerji potensialı və nadir biomüxtəlifliyinin beynəlxalq miqyasda tanıdılması istiqamətində böyük rol oynayıb. 2015-ci il mayın 31-dən oktyabrın 31-dək davam edən «Milan Ekspo 2015» sərgisini 23 milyondan çox insan ziyarət edib. Bu müddətdə Azərbaycanın milli pavilyonunda 3 milyon 250 mindən çox izləyici olub. «Azərbaycan: biomüxtəlifliyin xəzinəsi» adlandırılan dördmərtəbəli milli pavilyon Milanda 1800 kvadratmetr ərazidə təşkil olunmuşdu. Ölkəmiz ümumdünya sərgisinin bütün mərhələlərində seçilən dövlətlər sırasında olub. Xarici mətbuat, o cümlədən İtaliyanın aparıcı kütləvi informasiya vasitələri milli pavilyonun tikinti və dizayn işlərinin yekunlaşdırılmasına görə Azərbaycanın lider olduğunu qeyd ediblər və milli pavilyonumuz «Milan Ekspo» sərgisinin incisi adlandırılıb. Milli pavilyonun əsas özəlliyindən biri onun 3 biosferdən təşkil olunması idi. Diametri 10 metr olan xüsusi şüşə konstruksiyalarından hazırlanmış biosferlər ətraf mühiti və qədim mədəniyyəti daim harmoniyada saxlamağı və qorumağı bacaran Azərbaycanı təcəssüm etdirib.

Sərgi müddətində pavilyonun dördüncü mərtəbəsində restoran fəaliyyət göstərib. Burada Azərbaycan milli mətbəxinin nümunələri və konsert proqramları təqdim olunub. Pavilyondakı monitorlarda Azərbaycanın musiqi və kinematoqrafiya incilərinə, adət və ənənələrinə, incəsənətinə dair müxtəlif materiallar nümayiş etdirilib. Ziyarətçilər, həmçinin, Azərbaycanın müxtəlif regionlarında mövcud olan zəngin biomüxtəlifliyi, nadir landşaftları, təbii ehtiyat və tarixi abidələri əks etdirən videoçarxları izləyiblər. Sərginin keçirildiyi müddətdə Azərbaycanın milli pavilyonu «Milan Ekspo 2015» Təşkilat Komitəsi tərəfindən «Dizayn və materiallar» nominasiyası üzrə qalib elan olunub. Təşkilat Komitəsi Azərbaycan pavilyonunun tərtibatında günəş şüalarını azaldan şüşə, metal və taxta sistemlərinin innovativ qaydada işlənilməsinin ekoloji baxımdan əhəmiyyətli olduğunu və dizayn elementlərinin seçildiyini qeyd edib. Bir sözlə, pavilyonumuz ekoloji təmiz, asan emal edilən materiallardan inşa olunub.

«Dubay Ekspo 2020» sərgisində qurulacaq Azərbaycan milli pavilyonunun layihəsi Prezident İlham Əliyevə təqdim olunub. Layihə ilə tanış olan dövlətimizin başçısı «Dubay Ekspo 2020» sərgisindəki milli pavilyonun tikintisinə başlanılmasına dair müvafiq tapşırıqlar verib. Eyni zamanda, dövlətimizin başçısı «Dubay Ekspo 2020» sərgisindəki milli pavilyonun da sərgidən sonra sökülərək ölkəmizə gətirilməsi məsələsinə baxılmasına dair tapşırıq verib.

Rəsmi xronika

- Oktyabrın 7-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasının Prezidenti Vladimir Putinə telefonla zəng edib. Dövlətimizin başçısı Vladimir Putinə ad günü münasibətilə səmimi qəlbdən təbriklərini çatdırıb, ona Rusiya xalqının firavanlığı naminə prezidentlik fəaliyyətində yeni-yeni uğurlar, möhkəm cansağlığı arzulayıb. Rusiya Prezidenti Vladimir Putin göstərilən diqqətə və təbrikə görə minnətdarlığını bildirib. Dövlət başçıları ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlığa əsaslanan dostluq münasibətlərinin bütün sahələrdə uğurla inkişaf etdiyini vurğulayıb, əməkdaşlığımızın bundan sonra da genişlənəcəyinə və möhkəmlənəcəyinə əminliklərini ifadə ediblər.

- Prezident İlham Əliyev oktyabrın 8-də ABŞ Etnik Anlaşma Fondunun prezidenti Mark Şnayeri qəbul edib. Söhbət zamanı Azərbaycanda müxtəlif xalqların və etnik qrupların, o cümlədən yəhudi icması nümayəndələrinin dinc yanaşı və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaları üçün hər cür şəraitin yaradıldığı qeyd olunub, onların ölkəmizin ictimai həyatında fəal iştirak etdiyi vurğulanıb. Görüşdə Azərbaycan ilə ABŞ arasında ikitərəfli münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyi bildirilib, Etnik Anlaşma Fondunun bu işə töhfə verdiyi qeyd olunub.

- Oktyabrın 9-da Prezident İlham Əliyev ABŞ Dövlət katibinin Avropa və Avrasiya məsələləri üzrə köməkçisinin yeni təyin olunmuş müavini Corc Kenti qəbul edib. Görüşdə Azərbaycan ilə ABŞ arasında münasibətlərin müxtəlif sahələrdə uğurlu inkişafından məmnunluq ifadə edilib. Söhbət zamanı təhlükəsizlik sahəsində əməkdaşlığa toxunulub, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı məsələlər müzakirə olunub. Görüşdə enerji sahəsində uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi bildirilib, ABŞ-ın «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsinə verdiyi dəstək xüsusi qeyd olunub.

Birgə kollegiya iclası keçirilib — səh. 5

Vergi inzibatçılığında şəffaflıq və səmərəlilik əsas hədəfdir — səh. 5

«Təhlükəsiz dövlət naminə: vergiləri ödəyək» — səh. 6

10 ən yaxşı e-xidmətin üçü vergilərə aiddir — səh. 6

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

Əvvəli 1-ci səhifədə

Onsuz da münaqişənin həlli üçün kifayət qədər geniş hüquqi baza vardır, eyni zamanda, yeni addımlar, xüsusilə ölkəmizin suverenliyi, sərhədlərinin toxunulmazlığı, ərazi bütövlüyü ilə bağlı mötəbər beynəlxalq təşkilatların qərar və qətnamələri, sazişlərdə əks olunan müddəalar bizim mövqeyimizi daha da möhkəmləndirir.

Münaqişə ilə bağlı indiki danışıqlar mərhələsi ictimaiyyət üçün bəllidir. Ermənistan tərəfinin cəhdləri nəticə vermədi, Ermənistan-Azərbaycan münaqişəsi ilə bağlı danışıqların formatı dəyişməz olaraq qalır. Bu danışıqlar Ermənistan və Azərbaycan arasında aparılıb, aparılır və aparılmalıdır. İki ölkənin xarici işlər nazirlərinin iki görüşü bunu bir daha sübut edir. Son vaxtlar baş vermiş digər hadisələr onu göstərir ki, danışıqlar formatı dəyişməz olaraq qalır və bu münaqişə tezliklə beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında, ölkəmizin ərazi bütövlüyü çərçivəsində öz həllini tapmalıdır. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü heç vaxt danışıqların predmeti olmayıb, bu gün də deyil və heç vaxt olmayacaq. Ona görə biz bundan sonra da öz prinsipial mövqeyimizdə qalacağıq. Ümid edirəm ki, Ermənistanın yeni rəhbərliyi öz siyasətində konstruktivlik nümayiş etdirəcək və torpaqlarımız tezliklə işğalçılardan azad olunacaqdır.

Bununla yanaşı, əlbəttə ki, biz öz hərbi qüdrətimizi artırırıq və artıracağıq. Azərbaycan Ordusu dünya miqyasında 50 ən güclü ordu sırasındadır və beynəlxalq reytinqlər də, həyat da bunu göstərir, bizim hərbi uğurlarımız da buna dəlalət edir. Eyni zamanda, bu il Bakıda iki dəfə möhtəşəm hərbi parad keçirilmişdir və bu paradlarda bizim hərbi qüdrətimiz həm xalqımıza, həm dünyaya nümayiş etdirilmişdir. Bu gün Azərbaycan Ordusu ən müasir silahlarla, texnika ilə təchiz edilib, bu proses davam etdirilir. Biz bundan sonra da ən müasir hərbi texnikanı alacağıq, yeni kontraktlar imzalanır. Əvvəlki illərdə imzalanmış kontraktlar əsasında ən müasir silahlar ölkəmizə gətirilir, onların bir hissəsi hərbi paradlarda göstərilib, bir hissəsi göstərilməyib. Demək olar ki, biz bu gün öz hərbi potensialımızı maddi-texniki təchizat baxımından tam təmin etmişik. Biz bundan sonra yalnız ən müasir texnikanı, silahları almaq fikrindəyik və bu texnikanı bizə satmaq istəyən ölkələrin sayı artır. Onsuz da bu məsələ ilə bağlı heç bir çətinlik yoxdur. Əvvəlki illərlə müqayisədə bu gün biz seçim edirik, nəinki hansısa bir təchizatçıya bağlıyıq. Ona görə biz bu gün bir çox ölkələrdən hərbi təyinatlı məhsullar alırıq. Bu il Bakıda üçüncü müdafiə sənayesi sərgisi uğurla keçirilmişdir. Bir çox aparıcı şirkətlər öz məhsullarını nümayiş etdirmişlər. Azərbaycan öz hərbi-texniki potensialını ortaya qoydu. Bu gün biz hərbi texnikanın istehsalı işində uğurla inkişaf edirik. Azərbaycanda mindən çox adda hərbi təyinatlı məhsul istehsal olunur. Hərbi texnikanın, sursatların istehsalı ilə bağlı bizim yeni planlarımız var və biz onları da həyata keçirəcəyik. Bir sözlə, bu gün ölkəmizin hərbi potensialı ən yüksək səviyyədədir. Ordumuzun döyüş qabiliyyəti də yüksək səviyyədədir. Bizim ordumuz bunu döyüş meydanında da göstərib və nümayiş etdirib.

Əlbəttə, bizim bütün planlarımızı həyata keçirmək üçün iqtisadiyyatımız uğurla inkişaf etməlidir və bu istiqamətdə ardıcıl addımlar atılır. Əgər bizim güclü iqtisadi imkanlarımız olmasaydı, heç bir planımızı icra etmək mümkün olmazdı. Bizim iqtisadiyyatımız siyasi maraqlarımızı təmin edir. İqtisadi müstəqillik imkan verir ki, biz beynəlxalq müstəvidə də müstəqil siyasət aparaq. Əgər biz iqtisadi cəhətdən kimdənsə asılı olsaydıq, belə imkanlar məhdud ola bilərdi. Biz isə iqtisadi cəhətdən heç kimdən asılı deyilik. Hesab edirəm ki, bu, bizim tarixi nailiyyətimizdir.

Eyni zamanda, 2018-ci ildə iqtisadi sahədə islahatların dərinləşməsi işində çox önəmli addımlar atılmışdır. Hesab edirəm, bu ilin doqquz ayının göstəriciləri deməyə əsas verir ki, biz istədiyimizə nail oluruq. İqtisadi göstəricilərə gəldikdə isə deməliyəm ki, bu ilin doqquz ayında bizim iqtisadiyyatımız, yəni, ümumi daxili məhsul 0,8 faiz artmışdır. Qeyri-neft sektorunda artım isə 1 faizdir. Sənaye istehsalı 2 faiz, qeyri-neft sənayesi isə 10,8 faiz artmışdır. Bu göstərici Azərbaycanda aparılan sənayeləşmə siyasətinin nəticəsidir.

Bildiyiniz kimi, son illərdə kənd təsərrüfatının inkişafına, xüsusilə bölgələrdə məşğulluğun artırılmasına böyük diqqət, qayğı və dəstək göstərilir. Biz kənd təsərrüfatının ardıcıl artımını görürük. Ümid edirəm ki, növbəti illərdə bu artım daha da böyük olacaq. Kənd təsərrüfatı doqquz ayda 4,3 faiz artıb. Hesab edirəm

> Cənub Qaz Dəhlizinin uğurla başa çatması bizim üçün yeni imkanlar, yeni üfüqlər açacaq. Biz bir çox ölkələrin bazarlarına öz resurslarımızla çıxacağıq

ki, bu da kifayət qədər yaxşı göstəricidir.

İnflyasiya cəmi 2,6 faizdir, əhalinin gəlirləri isə 9,5 faizdir. Yəni, gəlirlər inflyasiyanı üstələyir. İnflyasiyanın aşağı səviyyədə olması, il ərzində daha da düşməsi göstərir ki, bizim maliyyə vəziyyətimiz çox sabitdir və makroiqtisadi vəziyyət möhkəmdir.

Bu ilin doqquz ayında ölkə iqtisadiyyatına 9 milyard dollar sərmayə qoyulmuşdur. Sevindirici hal ondan ibarətdir ki, bu vəsaitin 5,6 milyard dolları qeyri-neft sektoruna qoyulub. Bu, iqtisadiyyatımızın bundan sonra da şaxələndirilməsinə xidmət göstərəcəkdir.

Valyuta ehtiyatlarımız artır. Bu gün bizim valyuta ehtiyatlarımız 45 milyard dollara çatıb. İlin əvvəlindən bəri biz əlavə 3 milyard dollar yığmışıq. Bu, bir daha onu göstərir ki, biz öz vəsaitimizə böyük qənaətlə yanaşırıq. Həm ölkə qarşısında duran vacib məsələləri həll edirik, investisiya layihələrini, infrastruktur layihələrini icra edirik, sosial məsələlərin həllini təmin edirik, eyni zamanda, ehtiyatlarımızı da artırırıq və əminəm ki, ilin sonuna qədər daha da artacaq. Bu, bizim bundan sonra da uğurlu inkişafımız üçün çox önəmli amildir.

Doqquz ayda xarici ticarət dövriyyəsi 37 faiz artıb. İxrac da təxminən bir o qədər artıb. Bu da çox müsbət haldır. Qeyri-neft ixracı isə təxminən 14 faiz artıb. Hesab edirəm ki, bu da çox gözəl göstəricidir. Bu ilin doqquz ayında ölkəmizdə 85 min daimi iş yeri açılmışdır.

Bax, budur, sosial-iqtisadi inkişafımızın əsas göstəriciləri. İstənilən mötəbər beynəlxalq maliyyə qurumu bu nəticələri görərkən bir qənaətə gələ bilər ki, Azərbaycan iqtisadiyyatı uğurla inkişaf edir. Azərbaycanda çox düşünülmüş iqtisadi siyasət aparılır. Azərbaycan iqtisadiyyatı qarşısında gələcəkdə heç bir ciddi problem yoxdur. Sadəcə olaraq, biz gərək bu sahədə öz islahatlarımızı davam etdirək. Bu barədə bu gün danışılacaq ki, öz iqtisadi potensialımızdan maksimum istifadə edə bilək.

Əlbəttə, qeyd etdiyim kimi, ölkəmizin uğurlu inkişafı üçün yerli istehsalın artması ən önəmli amillərdən biridir. Dövlətin dəstəyi ilə bu istiqamətdə bir çox layihələr icra edilir. O cümlədən dövlətin birbaşa maliyyə dəstəyi ilə böyük, nəhəng müəssisələr yaradılır. Misal üçün, bu il polipropilen zavodunun açılışı, hesab edirəm ki, çox əlamətdar hadisədir. Bu zavodun açılışında İtaliya Prezidenti mənimlə birlikdə iştirak etmişdir. İlin sonuna qədər «SOCAR Polymer»in ikinci layihəsi - yüksəksıxlıqlı polietilen zavodu da istifadəyə veriləcək. Bu zavodlara qoyulan sərmayənin həcmi 800 milyon dollardan çoxdur. Əlbəttə, bizim qeyri-neft sənayemizin inkişafı üçün bu zavodların böyük əhəmiyyəti olacaq. Ölkəmizə böyük həcmdə valyuta gələcək. İlin sonuna qədər azot gübrəsi zavodu istifadəyə verilməlidir. Orada da sərmayələr yüz milyonlarla dollar həcmindədir.

Yaxın gələcəkdə Azərbaycanın Türkiyədəki «Star» neftayırma zavodu istifadəyə veriləcək. Biz bu zavoda çox böyük sərmayə - 6 milyard dollardan çox vəsait qoymuşuq. Biz oradan hər il yüz milyonlarla dollar gəlir götürəcəyik. Yəni, həm ölkə daxilində, həm xaricdə qoyulan sərmayələr gələcəkdə bizə böyük xeyir gətirəcək və ölkəmizin dayanıqlı inkişafını təmin edəcək. Bu il bir çox sənaye müəssisələri açılmışdır və bu proses davam etdiriləcək.

2018-ci il bizim enerji siyasətimizin inkişafı üçün önəmli il olmuşdur. Bu ilin may ayında biz Bakıda Cənub Qaz Dəhlizinin rəsmi açılışını qeyd etdik. Bu, tarixi hadisədir. Ondan bir ay sonra Türkiyədə TANAP layihəsinin açılışını etdik və «Cənub Qaz Dəhlizi» layihəsi uğurla icra edilir. Bütün bu dörd layihənin hamısında çox gözəl nəticələr var. Bu il biz qaz hasilatımızı artıracağıq, artıq «Şahdəniz-2»dən qaz gəlir. Gələn il, ondan sonrakı illərdə daha da artacaq. Yəni, biz tam hədəfə çatmaq üçün bütün işləri görürük və mənə verilən son məlumatlara görə, Cənub Qaz Dəhlizinin son hissəsi olan TAP layihəsinin icrası ilə bağlı da heç bir problem yoxdur.

Cənub Qaz Dəhlizinin uğurla başa çatması bizim üçün yeni imkanlar, yeni üfüqlər açacaq. Biz bir çox ölkələrin bazarlarına öz resurslarımızla çıxacağıq. Ondan sonra bunu nəzərə alaraq, biz o ölkələrdə yeni infrastruktur layihələri icra edə bilərik. Bu barədə danışıqlar gedir və əvvəlcədən bir şey demək istəmirəm. Amma hesab edirəm ki, biz, sadəcə olaraq, digər ölkələrə qazı təchiz edən ölkə kimi yox, ondan sonra qaz təsərrüfatının idarə edilməsi ilə bağlı da məşğul olmaq istəyirik. Bu, səmərəliliyi, gəlirimizi daha da artıracaq və çalışacağımız ölkələrdə də yeni infrastruktur yaradılmasına gətirib çıxaracaq.

Əlbəttə ki, ilin doqquz ayının yekunları haqqında danışarkən Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanını qeyd etməmək mümkün deyil. Bu da tarixi layihədir, Xəzər dənizinin ən böyük limanıdır. Liman may ayında istifadəyə verildi. Beləliklə, Şərq-Qərb nəqliyyat dəhlizinin uğurlu fəaliyyəti üçün çox önəmli infrastruktur layihəsi həyata keçirildi. Bundan sonra biz əlbəttə ki, öz tranzit imkanlarımızı artıracağıq. Bu gün biz nəinki Şərq-Qərb, eyni zamanda, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizinin fəal iştirakçısıyıq. Bu dəhliz vasitəsilə göndərilən yüklərin həcmi artır. Mən bu rəqəmi səsləndirmişdim, bir daha demək istəyirəm ki, ilin əvvəlindən Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizi ilə Azərbaycan ərazisindən daşınan yüklərin həcmi yüz dəfədən çox artmışdır. Bu, hələ başlanğıcdır. Biz indi tərəfdaş ölkələrlə bu layihənin tam həyata keçirilməsi üçün çox ciddi danışıqlar aparırıq. Azərbaycanın həm texniki təcrübəsi, həm də mütəxəssisləri və maliyyə resursları var. Azərbaycan ərazisində bütün işləri biz özümüz gördük və başqa yerlərə də öz maliyyə imkanlarımızı cəlb edə bilərik ki, bu dəhliz tam gücü ilə işləsin və ölkəmizə əlavə valyuta gətirsin. Bizim əsas məqsədimiz budur. Əlbəttə ki, tranzit ölkələrin siyasi çəkisi də, siyasi imkanları da artır. Regionda əməkdaşlığın inkişafı üçün o ölkələrin rolu artır. Biz istəyirik ki, bizim rolumuz artsın. Biz istəyirik ki, Azərbaycan ilə daha çox hesablaşsınlar. Biz istəyirik ki, Azərbaycandan daha çox məsələlər asılı olsun və buna nail oluruq.

Regionda baş verən hadisələr, bizim təşəbbüsümüzlə icra edilən nəhəng enerji, nəqliyyat layihələri, digər sahələrdə apardığımız işlər siyasi çəkimizi böyük dərəcədə artırıb. Bu gün Azərbaycan çox dəyərli, böyük hörmətə, yüksək beynəlxalq nüfuza malik olan bir ölkədir. Təkcə bizim yaratdığımız imkanlara görə yox, eyni zamanda, bəlkə də, ilk növbədə, ona görə ki, bizim sözümüzlə əməlimiz arasında heç bir fərq yoxdur. Biz prinsipial siyasət aparırıq. Bütün prinsipial məsələlərlə bağlı öz mövqeyimizi ortaya qoyuruq, ölkəmizin milli maraqlarını layiqincə yerinə yetiririk və bundan sonra da bu yolla gedəcəyik.

İclasda çıxış edən vergilər naziri Mikayıl Cabbarov deyib:

- Möhtərəm cənab Prezident.

Hörmətli iclas iştirakçıları.

2018-ci ilin ötən 9 ayı ölkəmizdə makroiqtisadi sabitliyin, iqtisadi artımın davam etməsi və maliyyə dayanıqlığının daha da güclənməsi ilə əlamətdar olub. Ölkə iqtisadiyyatı yüksək inkişaf dinamikasını saxlamağa müvəffəq olub, mürəkkəb xarici risklər və çağırışlar şəraitində yüksək dayanıqlılıq və sabitlik nümayiş etdirib. Bu, cənab Prezident, Sizin rəhbərliyinizlə reallaşdırılan strateji inkişaf kursunun uğurla həyata keçirilməsi və iqtisadiyyatın şaxələndirilməsi siyasətinin məntiqi nəticəsidir.

Ölkə iqtisadiyyatında müşahidə olunan pozitiv trendlər fonunda cari ilin 9 ayında 5 milyard 298 milyon manat həcmində proqnoza qarşı 5 milyard 306 milyon manat vergi toplanıb, proqnoza 100,2 faiz əməl olunub. Ödənilən vergilərin 65,8 faizi qeyri-neft sektorunun payına düşür.

Neft-qaz sektorunda həyata keçirilən investisiya layihələrinin aktiv fazasının başa çatması qeyri-neft sektorundan vergi daxilolmalarına təsir etsə də, qeyri-neft sektorunun digər sahələrindən daxilolmaların artması, həmçinin neft sektorundan olan artım hesabına 9 ayda əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 1,6 faiz və ya 81,4 milyon manat çox vəsait toplanıb. Qeyri-neft sektorunun özəl bölməsindən vergi yığımları 7 faiz artıb, onun qeyri-neft vergilərində xüsusi çəkisi ötən ilin müvafiq dövründəki 51 faizdən 59 faizə yüksəlib.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafı konsepsiyasının uğurla həyata keçirilməsi, o cümlədən yeni iş yerlərinin açılması vergitutma bazasının genişləndirilməsi ilə nəticələnib, hesabat dövründə regionlardan vergi daxilolmaları 508,0 milyon manat təşkil etməklə, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 12,0 faiz çox omuşdur. Tədiyyə növləri üzrə aparılan təhlil göstərir ki, qeyri-neft sektorundan daxil olan praktiki olaraq bütün vergi növləri üzrə artım qeydə alınıb.

Cənab Prezident, Siz vergi orqanları qarşısında «kölgə iqtisadiyyatı»nın səviyyəsinin azaldılması, şəffaflığın və bərabərliyin təmin edilməsi, vergi mədəniyyətinin yüksəldilməsi kimi mühüm tapşırıqlar qoymusunuz. Bunlardan ən önəmlisi, sahibkarlıq fəaliyyətinin şəffaflığı problemidir. Azərbaycanda yaradılmış əlverişli iqtisadi mühit, böyük daxili istehlak bazarının mövcudluğu, ixracın təşviqi üçün görülən tədbirlər insanları sahibkarlıq fəaliyyətinə stimullaşdırır. Lakin bu sahədə hələ də uçotsuz fəaliyyət, qeyri-rəsmi məşğulluq, real dövriyyənin gizlədilməsi və vergidən yayınma cəhdlərinin geniş yayıldığı ilə qarşılaşırıq.

Bu kimi halların qarşısının alınması olduqca vacibdir. Təkcə ona görə yox ki, bu, vergi yığımı üçün böyük potensialdır və büdcə gəlirlərinin artırılması üçün olduqca əhəmiyyətlidir. Həm də ona görə ki, qanunauyğun fəaliyyət göstərən vergi ödəyicilərinin mənafeləri bu haqsız rəqabətə uduzmasın. Bu fəaliyyətin həm dövlət, həm vətəndaş üçün faydalı olmasının əsas şərti hər kəsin qanun qarşısında bərabər olmasıdır.

Sadələşdirilmiş verginin əhatə dairəsinin hər il genişləndirilməsinin təhlili nəticəsində müəyyən edilib ki, verilən bu dəstəkdən sui-istifadə hallarının sayı artır. Kifayət qədər dövriyyəyə malik, böyük əməliyyatlar aparan bir sıra iri vergi ödəyiciləri tərəfindən dövriyyələrin «parçalanması», müxtəlif yollarla sadələşdirilmiş vergitutma rejimində qalmaqla vergidən yayınmaq üçün cəhdlər edilir.

Ayrı-ayrı sahələrin inkişafı üçün tətbiq olunan vergi güzəştlərinin əhəmiyyəti danılmazdır, lakin istehsalçılarda gəlir və xərclərin uçotunun olmadığı bir şəraitə bu, məhsulları satış məqsədləri üçün əldə edən üçüncü şəxslərin vergidən yayınmaları üçün əlavə imkanlar açır.

Əlbəttə, vergi ödəyicilərinin fəaliyyətində uçot sisteminin zəifləməsində müəyyən qədər vergi orqanlarının da payı olub. Vergi ödəyicilərini öz təsərrüfat fəaliyyətinin nəticələrinin hesablanmasının gəlir və xərclər üzərində deyil, ən asan üsulla - dövriyyənin hesablanmasına sövq edilməsi, bunun nəticəsində audit institutunun əhəmiyyətini itirməsi, vergi ödəyicilərindən ödənilməli olan vergi məbləğindən artıq ödəmələrin həcminin ilbəil artması, özəl biznesə qarşı qəbuledilməz metodların tətbiqi kimi xoşagəlməz halları qeyd etmək olar. Nəticə etibarilə illərlə yaranmış artıq ödəmələr cari ilin vergi proqnozunun icrasında obyektiv çətinliklər yaradır.

Uzun müddət formalaşmış vergi ödəmə vərdişlərinin dəyişdirilməsi çətin, lakin həllini tələb edən prosesdir. Vergi administrasiyası bu istiqamətdə öz fəaliyyətinin vergi mühitinin şəffaf, bərabər, hamı üçün eyni və əvvəlcədən təxmin edilən prinsiplər əsasında qurulmasını davam etdirəcək.

Cari ildə göstərilən problemlərin həlli, vergitutma bazasının genişləndirilməsi, biznesin açıq və şəffaf fəaliyyətinin təmin edilməsi istiqamətində bir sıra tədbirlər həyata keçirilib. Nazirlik tərəfindən vergi ödəyiciləri ilə şəffaf münasibətlərin qurulmasına yönəlmiş tədbirlərin həyata keçirilməsi hesabına qeyri-neft sektorunda dövriyyələr 7,1 faiz artaraq 44 milyard manatı ötüb. Ticarətdə dövriyyə 18,4 faiz, o cümlədən pərakəndə ticarət dövriyyəsi 27,9 faiz artıb. Bu dinamika şəffaflaşmanın erkən əlamətləri kimi qəbul edilə bilər. Vergi ödəyicilərinə öz uçot sənədləşmə işlərini qaydaya salmağa imkan yaratmaq üçün səyyar vergi yoxlamalarının sayı 3 dəfə azaldılıb.

Ayrıca olaraq, Zati-aliləriniz tərəfindən Vergilər Nazirliyi ilə Dövlət Gömrük Komitəsinin fəaliyyətinin daha sıx əlaqələndirilməsi məqsədilə bu ilin aprel və iyun aylarında imzalanmış sərəncamlara toxunmaq istərdim.

Dövlət Gömrük Komitəsi ilə birlikdə idxal-ixrac əməliyyatlarına effektiv nəzarət sisteminin qurulması istiqamətində tədbirlər həyata keçirilir. Xüsusi olaraq, Vahid Risk Platformasının tətbiqini qeyd etmək istərdim. Bu sahədə rastlaşdığımız əsas problemlərdən biri üçüncü şəxslər üçün malları idxal edən vergi ödəyiciləri ilə bağlı idi. Düzdür, bəzi məsələlərin həllini hələlik başa çatdıra bilməmişik. Oktyabrın 5-də hər iki qurumun keçirdiyi birgə kollegiya iclasında açıq qalan məsələlərin həlli yolları müzakirə edildi. İnanırıq ki, Dövlət Gömrük Komitəsi ilə birlikdə bu işləri cari ilin sonuna qədər yekunlaşdıra biləcəyik. Hesab edirik ki, həyata keçirilən tədbirlərin olduqca müsbət fiskal nəticələri olacaq.

Tapşırığınıza uyğun olaraq, aksizli malların dövriyyəsinə vergi nəzarəti gücləndirilib, ən iri 30 istehsalçıda cari ilin avqustun 1-dən aksiz postları qurulub. Bir məhsul növünün adı altında faktiki olaraq digərinin istehsalının, saxta aksiz markalarından istifadənin və aksiz markası olmadan məhsul satışının qarşısı alınıb. Nəticədə, araq istehsalı və daxili bazarda satış həcmi cari ilin ötən ayları ilə müqayisədə avqust və sentyabr ayları üzrə orta hesabla 3 dəfə artıb.

Aksizsiz tütün məhsullarının daxili bazarda satışının qarşısının alınması, təqsirkar şəxslərin məsuliyyətə cəlb edilməsi üzrə keçirilən tədbirlər nəticəsində daxili bazarda qaçaq malın payı cari ilin əvvəlindəki 19 faizdən 3 faizə enib. İlin əvvəlindən dövlətin nəfinə müsadirə olunan və təhvil verilən tütün məmulatlarının dəyəri 13 milyon manatdan çoxdur. Qanunsuz olaraq daxili bazara yol tapmış tütün məhsullarının müsadirə edilərək satışdan çıxarılması nəticəsində yerli məhsulların istehsalında canlanma yaranıb. Belə ki, yerli istehsalçıların daxili bazarda satış həcmi ötən ilin yanvar-avqust ayları ilə müqayisədə cari ilin müvafiq dövründə 75 faiz artıb.

Davamı 3-cü səhifədə

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

Əvvəli 2-ci səhifədə

2018-ci ilin 9 ayı ərzində vergi ödəməkdən yayınma faktları üzrə istintaq olunan cinayət işləri üzrə vurulmuş ziyandan 17,6 milyon manat məbləğin ödətdirilməsi təmin edilib ki, bu da ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 25 faiz çoxdur.

Prioritetlərimiz sırasında vergi ödəyicilərindən daxil olan şikayətlərin baxılması işinin təkmilləşdirilməsi və rəqəmsal texnologiyaların tətbiqinin genişləndirilməsini qeyd etmək istərdim. Qarşımıza qoyduğunuz tələblərə əsasən, vergi administrasiyasının açıq və şəffaf fəaliyyəti istiqamətində proses davam etdirilir. Vergi orqanı ilə vergi ödəyicisi arasında qarşılıqlı inam atmosferinin əldə edilməsi, vergilərin könüllü ödənilməsinə keçidin təmin edilməsi üçün bütün qüvvələr səfərbər edilib.

Vergilər Nazirliyi vergi ödəyiciləri ilə münasibətdə insan faktorunun rolunu minimuma endirmək məqsədilə, vergi nəzarəti proseslərinin avtomatlaşdırılmasına çalışır. Blokçeyn texnologiyası əsasında qurulmuş həllər daxil olmaqla, qərəzsiz və dəqiq təhlil-qeydiyyat sistemlərinin tətbiqi istiqamətində işlərə başlanıb. Vergi ödəyicilərinin fəaliyyətinin risk modulları üzərindən təhlil olunması, vergidən yayınma hallarının müasir texnologiyalara əsaslanaraq aşkar edilməsi, vergi nəzarəti metodlarının təhlil olunmuş məlumatlar əsasında seçilməsi ilə auditin real funksiyalarının bərpa edilməsi istiqamətində işlər gücləndirilib.

Aparılan islahatların daha bir mühüm qolu vergi qanunvericiliyinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlıdır. Cari il ərzində sahibkarların ictimai təşkilatları və konsaltinq şirkətləri ilə sıx təmaslarımız olub. Bu görüşlərdə biz sahibkarları narahat edən məsələləri, onları öz fəaliyyətlərini daha da genişləndirmək üçün maraqlandıran təşviqedici mexanizmləri müzakirə etmişik.

Nəticədə Vergi Məcəlləsinə hazırlanmış dəyişikliklər paketi özündə bir neçə mühüm istiqaməti əhatə edir. Bunlar vergidən yayınmanın və kölgə iqtisadiyyatının miqyasının azaldılması, iqtisadi artımın və sahibkarlığın effektiv dəstəklənməsi, vergitutma rejiminin təkmilləşdirilməsi və vergitutma bazasının genişləndirilməsi, inzibatçılığın və nəzarətin gücləndirilməsindən ibarətdir.

Cənab Prezident, bu dəyişikliklər sırasında digər orqanlarla elektron məlumat mübadiləsinin genişləndirilməsi məsələləri ilə bağlı Sizin dəstəyinizə ehtiyacımız var. Bu məlumatlara çıxış vergi ödəyicilərinə keyfiyyətli xidmətin göstərilməsi ilə yanaşı, fəaliyyətimizi daha da məhsuldar edəcək.

Vergitutma bazasının genişləndirilməsi və sahibkarlıq subyektlərinin fəaliyyət dairəsinin müəyyən edilməsi nəticəsində sadələşdirilmiş verginin sırf kiçik sahibkarlığın istifadə edəcəyi bir vergi növü kimi qalmasına şərait yaradılacaq.

Sahibkarlığın inkişafının dəstəklənməsi və biznesin aparılmasının əlverişliliyinin artırılması məqsədilə sadələşdirilmiş verginin dərəcəsinin endirilməsi, pərakəndə ticarət və iaşədə nağdsız ödənişlər üzrə müddətli vergi güzəştlərinin verilməsi, gəlir və xərcin uçotunu aparan kiçik sahibkarların dividend gəlirlərinin vergidən azad olunması, vergi ödəyiciləri tərəfindən çəkilən qeyri-kommersiya xərclərinin, o cümlədən səhiyyə, təhsil, mədəniyyət və idman sahələrinə ayrılmış ianələrin müəyyən hissəsinin gəlirdən çıxılması kimi təkliflər edilib.

Tapşırığınıza əsasən, əməkhaqqının üzərinə düşən fiskal yükünün azaldılması islahatı hazırladığımız dəyişikliklər sırasında xüsusi yer tutur. Bir çox hallarda əməkhaqqı üzrə sosial sığorta və vergi yükünün yüksək olması sahibkarları qeyri-rəsmi əməkhaqqı ödənilməsi praktikasına sövq edir. Bu vəziyyət «kölgə iqtisadiyyatı»nın genişlənməsinin əsas səbəblərindən biridir. İnzibati tədbirlərin görülməsinə baxmayaraq, bu məsələ problem olaraq qalmaqdadır.

İslahatın başlıca məqsədi mövcud əmək münasibətlərinin rəsmiləşdirilməsi, qeyri-neft sektorunun inkişafına əlavə təkan verilməsi və yeni iş yerlərinin açılması üçün sahibkarlarda iqtisadi motivasiyanın yaradılmasıdır. Bu məqsədlə qeyri-neft sektorunda əməkhaqqı ilə əlaqəli olan ödənişlər üçün uzunmüddətli vergi güzəşti və vahid inzibatçılığın tətbiqi təklif olunur.

Güman edirik ki, islahat nəticəsində qeyri-rəsmi məşğulluğun səviyyəsi azalacaq və sahibkarların əmək münasibətlərini rəsmiləşdirməsinə iqtisadi marağı artacaq. Bu proses iqtisadi artıma da öz müsbət təsirini göstərəcək.

Vergi sahəsində aparılan islahatlar, biznes mühitinin cəlbediciliyinin artırılması üçün həyata keçirilən tədbirlər, informasiya texnologiyalarına əsaslanan vergi inzibatçılığının formalaşdırılması sahibkarlığın inkişafına, ölkəmizin tərəqqisi naminə biznes və vergi orqanlarının səmərəli əməkdaşlığına öz töhfəsini verəcək.

Möhtərəm cənab Prezident.

Çıxışımın sonunda icazə verin, Sizi əmin edim ki, Vergilər Nazirliyinin beynəlxalq standartlara cavab verən struktura çevrilməsi istiqamətində qarşımıza qoyduğunuz vəzifələrin icrasının təmin olunması üçün vergi əməkdaşları bütün səy və imkanlarını səfərbər edəcəklər.

Diqqətinizə görə təşəkkür edirəm.

Daha sonra nəqliyyat, rabitə və yüksək texnologiyalar naziri Ramin Quluzadə və «Azərxalça» Açıq Səhmdar Cəmiyyətinin İdarə Heyətinin sədri Vidadi Muradov çıxış ediblər.

Prezident İlham Əliyev iclasda yekun nitqi söyləyib:

- İlin sonuna üç aydan az vaxt qalır. Əminəm ki, biz ilin sonuna qədər nəzərdə tutduğumuz bütün işləri görəcəyik, o cümlədən Dövlət İnvestisiya Proqramı tam icra ediləcəkdir. Mənə bu yaxınlarda məruzə edildi, Dövlət İnvestisiya Proqramının icrası ilə bağlı vəziyyət yaxşıdır. Cədvəl üzrə nəzərdə tutulmuş bütün layihələr icra edilir.

Bir neçə ay bundan əvvəl biz büdcəyə dəyişiklik etdik. Çünki əlavə vəsait daxil edildi. Hesab etdik ki, bu il görülə biləcək işlərin icrası üçün əlavə vəsait ayıraq, o cümlədən sosial məsələlərin həlli üçün. Dürüstləşmə edildi və büdcəmizin həcmi artırıldı. Bu, özlüyündə bir göstəricidir, onu göstərir ki, bizim maliyyə vəziyyətimiz daha da yaxşılaşır. Elə imkanlar yaranıb ki, biz il ərzində büdcəyə dəyişiklik edərək büdcəmizin həcmini artıra bilərik. Dünya miqyasında belə hallara çox da tez-tez rast gəlinmir. Azərbaycan iqtisadiyyatı istənilən dövrdə öz dayanıqlılığını nümayiş etdirir. Hətta bir neçə il bundan əvvəl dünyanı bürümüş maliyyə-iqtisadi böhranının ikinci dalğası dövründə də Azərbaycan iqtisadiyyatı dayanıqlılığını təmin etmişdir.

Gələn ilin büdcəsi ilə bağlı ilkin məruzələr edildi. Gələn ilin büdcəsi həm investisiyayönümlü, həm də sosialyönümlü olacaqdır. Bütün sosial layihələr icra ediləcək. Eyni zamanda, dövlət kapital qoyuluşu üçün kifayət qədər vəsait də nəzərdə tutulur. Əsas məsələ ondan ibarətdir ki, biz bu vəsaitdən səmərəli şəkildə istifadə edək, ölkə qarşısında duran əsas məsələlərin həllini təmin edək, prioritetləri düzgün seçək. Dövlət İnvestisiya Proqramımız iqtisadiyyatın real sektoruna xidmət göstərməlidir, eyni zamanda, bu günə qədər öz həllini tapmayan infrastruktur layihələrinin icrasına da istiqamətləndirilməlidir.

Bu il iqtisadi sahədə köklü islahatlar davam etdirilir. Biz bu islahatların nəticələrini görürük. Xüsusilə vergi və gömrük sistemində aparılan islahatlar böyük dəyişikliyə, müsbətə doğru dəyişikliklərə səbəb olur. İslahatlar davam etdirilməlidir. Bu gün sahibkarları, ictimaiyyəti narahat edən vergi və gömrük sahəsində işlərlə, məsələlərlə bağlı bütün lazımi addımlar atılmalıdır ki, bu xoşagəlməz hallara son qoyulsun.

Gömrük orqanları bu il 800 milyon manatdan çox əlavə vəsait toplamışlar. Mən bunu yüksək qiymətləndirirəm. Əminəm ki, ilin sonuna qədər bu məbləğ daha da artacaq. Bu, onu göstərir ki, ilk növbədə, Azərbaycan iqtisadiyyatı uğurla inkişaf edir, idxal artır və idxalın artımı da sənayenin inkişafı ilə bağlıdır. Nəzərə alsaq ki, ixrac idxalı böyük dərəcədə üstələyir, biz idxalın artımına müsbət hal kimi yanaşmalıyıq. Bizim xarici ticarətimizin müsbət saldosu 9 ayda 6,5 milyard dollar təşkil edir. Bilirəm, bəziləri hesab edirlər ki, idxalın artımı müəyyən problemlər yarada bilər. Təbii ki, bu, belədir. Amma o təqdirdə ki, ixracımız artmasın. İxracımız idxaldan daha yüksək templərlə artır. Əgər altı ay ərzində 6,5 milyard dollar müsbət saldomuz varsa, deməli, ilin sonuna qədər bu, daha da artacaq. İdxalın artımı sənayenin inkişafı ilə bilavasitə bağlı olan məsələdir, insanların rifah halının yaxşılaşması ilə bağlıdır. Gömrük rüsumlarının artırılmasının səbəblərindən biri də məhz idxalın artımıdır. Ancaq, eyni zamanda, deməliyəm ki, digər amillər də müsbət rol oynayır. O cümlədən struktur islahatları, şəffaflıq, korrupsiyaya, rüşvətxorluğa qarşı ciddi mübarizə gömrük orqanlarında 800 milyon manatdan çox əlavə vəsaitin toplanmasına səbəb olubdur.

Vergi orqanlarında da ciddi struktur islahatları aparılır. Bu barədə nazir məlumat verdi. Mən qeyd etməliyəm ki, bizim əsas vəzifəmiz kölgə iqtisadiyyatının aradan qaldırılmasıdır. Düzdür, heç bir ölkədə buna 100 faiz nail olunmayıb, hər bir ölkədə kölgə iqtisadiyyatı var, amma bunun dərəcəsi var. Azərbaycanda kölgə iqtisadiyyatının kəskin şəkildə azalması üçün çox ciddi addımlar atılır. Vergidən yayınma halları əvvəlki illərdə kütləvi xarakter daşıyırdı. Bu, əlbəttə, imkan vermirdi ki, biz öz potensialımızı tam gücü ilə işə salaq. Bu gün bu hallara son qoyulur. Bütün dövlət orqanları vergi orqanlarına kömək göstərməlidirlər. Müvafiq göstərişlər verilir. Vergidən yayınmaya son qoyulmalıdır. Bu, həm iri, həm kiçik sahibkarlara aiddir. Sahibkarlar da bilməlidirlər ki, əgər onlar sahibkarlar kimi öz fəaliyyətini davam etdirmək istəyirlərsə, vergiləri tam ödəməlidirlər. Heç kimə heç bir güzəşt edilmir və edilməyəcək.

> “Bu il iqtisadi sahədə köklü islahatlar davam etdirilir. Biz bu islahatların nəticələrini görürük. Xüsusilə vergi və gömrük sistemində aparılan islahatlar böyük dəyişikliyə, müsbətə doğru dəyişikliklərə səbəb olur

Bilirəm ki, bəzi sahibkarlar bəzi dövlət məmurlarına arxalanırlar, o dövr artıq keçibdir. Heç kimə arxalanmasınlar. Əgər hansısa bir dövlət məmuru sahibkarlara xüsusi şərait yaratmaq üçün qanunsuz əməllər edəcəksə, çox ciddi şəkildə cəzalandırılacaq. Bütün müvafiq qurumlara göstəriş verildi, ilk növbədə, Vergilər Nazirliyinə. Bu nazirlik heç nəyə baxmadan, dövlət maraqlarını rəhbər tutaraq öz siyasətini aparmalıdır. Bütün dövlət qurumları, o cümlədən sahibkarlar bu sahədə öz dəstəyini verməlidirlər. Dəstək verməyən isə cəzalandırılacaq.

Uçot sisteminin yaradılması prioritet məsələlərdən biridir. Mən əvvəlki illərdə də bu məsələni dəfələrlə qoymuşdum. Ancaq əfsuslar olsun ki, biz müəyyən səbəblərə görə uçot sisteminin yaradılmasına çata bilməmişik. İndi bu sistem yaradılır. Qeyri-rəsmi məşğulluğun aradan qaldırılması üçün də praktiki addımlar atılır. Hesab edirəm ki, biz doqquz ayda vergilərin bu səviyyədə toplanmasına, - nəzərə alsaq ki, əvvəlki illərdə bu sahədə çox böyük pozuntular olub, - vergi orqanlarının çox fəal və məqsədyönlü fəaliyyəti nəticəsində nail ola bilmişik.

Şəffaflıq vergi və gömrük orqanlarında tam təmin edilməlidir, struktur islahatları davam etdirilməlidir. Korrupsiyaya, rüşvətxorluğa qarşı ən ciddi mübarizə aparılır və aparılacaqdır. Bu kompleks tədbirlər biznes mühitinin yaxşılaşdırılmasına öz dəstəyini verəcək. Sağlam rəqabətin təmin edilməsi üçün indi şərait yaradılır. İnhisarçılığa qarşı mübarizə çox ciddi xarakter alıbdır. Bir daha demək istəyirəm ki, bütün aidiyyəti qurumlar, özəl və dövlət şirkətləri mənim sözlərimdən nəticə çıxarsınlar. Vergi və gömrük sistemləri Azərbaycanda şəffaflığın nümunəsi olmalıdır. Mən göstəriş vermişəm ki, bu sahədə Avropanın aparıcı dövlətlərinin təcrübəsi Azərbaycanda tam tətbiq edilməlidir. Bu istiqamətdə işlər gedir.

İqtisadiyyatın rəqabətliliyinin artırılması üçün biz bundan sonra da fəal işləyəcəyik. Bildiyiniz kimi, Azərbaycanın bu sahədəki reytinqləri ən yüksək səviyyədədir. Mən bunu dəfələrlə demişəm və bir daha qürur hissi ilə deyə bilərəm ki, Davos Forumunun hesablamalarına əsasən biz iqtisadi rəqabətliliyə görə dünyada 35-ci yerdəyik. Ancaq onu da bilməliyik ki, biz daha da qabağa getməliyik. Ona görə Davos Forumunun hesabatı tam təhlil edilməlidir və təhlil edilir. Bəzi müddəalar var ki, biz orada geridə qalmışıq. Biz onlara mütləq baxmalıyıq və iqtisadiyyatın rəqabətliliyini daha da artırmalıyıq.

Qeyri-neft sektorunun inkişafı üçün çox böyük işlər görülür, addımlar atılır. Xüsusilə son dövrdə qəbul edilmiş qərarlar çox böyük canlanmaya gətirib çıxarıb. Təkcə onu demək kifayətdir ki, investisiya təşviqi sisteminin tətbiqindən sonra 300-dən çox investisiya təşviqi sənədi verilmişdir. Bu layihələrin icrası nəticəsində 20 min iş yeri yaradılıb. İnvestisiya təşviqi mexanizminin işə düşməsindən sonra icra edilən və nəzərdə tutulan layihələrin ümumi investisiya həcmi 2,7 milyard manatdır. Əgər biz bu sistemi tətbiq etməsəydik, heç kim gəlib bu vəsaiti Azərbaycana qoymazdı. Baxın, bir ciddi islahatın aparılması ilə təxminən 3 milyard manat investisiya cəlb etmişik, 20 min insan üçün isə iş yeri yaratmışıq.

Mən giriş sözümdə sənaye istehsalı ilə bağlı bəzi məsələləri qeyd etdim. Xüsusilə bu yaxınlarda orbitə çıxarılmış «Azerspace-2» peykini qeyd etmək istərdim. Bu, böyük nailiyyətdir. Bu, kosmik dövlət kimi Azərbaycanın mövqelərini daha da möhkəmləndirir. Bizim indi 3 peykimiz var. «Azerspace-2» peykinin orbitə çıxarılması bizim böyük qələbəmizdir. Eyni zamanda, bu sahədə görüləcək işlər bizə əlavə vəsait gətirəcək. Onu da qeyd etməliyəm ki, peykin imkanlarının demək olar yarısı, bəlkə də yarıdan çoxu artıq satılıb. Bundan sonra qalan təqribən 40 faiz hələ ki, bölüşdürülməyib. Peykin xidmət potensialı, o da bölüşdürüləcək. Bu, kommersiya baxımından çox əlverişli layihədir, özünü tam doğruldacaq və bizə böyük həcmdə valyuta gətirəcək. Bu, bir ixrac növüdür. Eyni zamanda, kadr hazırlığı, texnologiyaların inkişafı baxımından çox önəmli layihədir. Biz haqlı olaraq fəxr edə bilərik ki, bizim indi 3 peykimiz vardır.

Bakıda neftayırma zavodunun yenidən qurulması, modernləşdirilməsi prosesi gedir. Bu da çox önəmli sənaye layihəsidir. Bu, bizə imkan verəcək ki, daha keyfiyyətli neft məhsulları istehsal edək. Yenidənqurma başa çatandan sonra Azərbaycanda istehsal olunacaq benzin «Avro-5» standartına cavab verəcək. Bu da ölkəmizin ekoloji vəziyyətinə müsbət təsir göstərəcəkdir. Eyni zamanda, bu zavodun yenidənqurulması, modernləşdirilməsi bizə böyük iqtisadi səmərə verəcək.

Neftçala Sənaye Parkında «Xəzər» adlı avtomobillər artıq istehsal olunur. Bu da çox gözəl hadisədir. Mənə verilən məlumata görə, 300-ə yaxın avtomobil istehsal olunub. Onların böyük hissəsi, 200-dən çoxu artıq satılıb. Bu zavodun illik istehsal gücü 10 min ədəd avtomaşındır. Əgər daxili tələbat və ixrac tələbatı olarsa, zavod bu səviyyəyə qalxa bilər.

Sənaye parkları ilə bağlı qeyd etməliyəm ki, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında yeni müəssisələr yaradılır. Orada da 2 milyard dollardan çox sərmayə nəzərdə tutulur. Gələn il bir neçə önəmli, vacib müəssisə açılacaqdır.

Mingəçevir Sənaye Parkında 2 böyük iplik fabriki işləyir. Orada 750 insan işlə təmin olunub. Orada işləyənlər əsasən qadınlardır. Bu iplik fabriklərinə 80 milyon dollar sərmayə qoyulub. Bu, bizim ixrac imkanlarımızı genişləndirir və biz mahlıcı orada ipə çevirərək artıq daha da valyutatutumlu məhsul ixrac edirik. Bu prosesin davamı olmalıdır ki, biz artıq hazır məhsula da nail ola bilək.

Bu il mənim iştirakımla Masallı Sənaye Parkının açılışı olmuşdur. Hacıqabul və Sabirabad rayonlarında sənaye məhəllələrinin yaradılması prosesi davam edir.

Sahibkarlara bundan sonra da dövlət öz dəstəyini göstərəcək. Bu günə qədər Sahibkarlığın İnkişafı Fonduna 2,2 milyard manat vəsait ayrılmışdır. Bu proses davam etdirilir. Mənə verilən məlumata görə, bu il də kreditləşmə uğurla gedir, tələbat çoxdur. Bu, çox sevindirici haldır. Əminəm ki, Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun fəaliyyəti nəticəsində gələn il də ölkəmizdə minlərlə iş yeri yaradılacaq.

Mən giriş sözümdə qeyd etdim ki, kənd təsərrüfatının inkişafı daim diqqət mərkəzindədir. 4,3 faiz artım müsbət haldır. Amma əminəm ki, kənd təsərrüfatı sahəsində aparılan islahatlar daha da böyük nəticələrə çatmağa imkan verəcəkdir. Doqquz ayda 5700 kənd təsərrüfatı texnikası alınıbdır. Texnika ilə təminat böyük dərəcədə yaxşılaşıb. Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi indi çox ciddi islahatlar aparır. Mənə məruzə edildi, mən bu islahatları dəstəklədim. Hesab edirəm ki, bu islahatlar nəticəsində kənd təsərrüfatının uzunmüddətli, dayanıqlı inkişafı təmin ediləcək, düşünülmüş, sistemli qaydada, torpaqların münbitliyini nəzərə alaraq, əkin sahələrinin səmərəliliyini təmin edərək və ilk növbədə, məhsuldarlığı artıraraq biz mövcud olan torpaq fondumuzdan istifadə edərək istehsalı böyük dərəcədə artıra bilərik. Eyni zamanda, kənd təsərrüfatının ekstensiv inkişafı da nəzərdə tutulmalıdır. Biz bir çox meliorasiya layihələrimizi icra etmişik və icra edəcəyik. 192 min hektar sahədə 45 aqroparkın yaradılması nəzərdə tutulur. Onların 4-ü mənim iştirakımla açılıb. Verilən məlumata görə, ilin sonuna qədər açılan aqroparkların sayı 13-ə çatacaqdır.

İri fermer təsərrüfatlarında, taxılçılıqda nəticələr çox yaxşıdır. Təqribən hektardan orta hesabla 50 sentner məhsul götürülür. İri fermer təsərrüfatlarında tətbiq olunan texnoloji prosesi də biz bütün təsərrüfatlara yaymalıyıq. Belə olan halda, biz mövcud əkin sahəsindən daha çox məhsul yığa bilərik. Bu il taxılçılıqda artım olub, 3 milyon ton taxıl tədarük edilibdir. Buğda yığımında məhsuldarlıq 30 sentnerə çatıb. Pis nəticə deyil. Amma hesab edirəm ki, daha da artmalıdır və artacaq.

Pambıqçılıqda gələn ilin proqramı ilə bağlı məruzə edildi. Biz pambıqçılığı daha səmərəli şəkildə inkişaf etdirməliyik. Məhsuldarlıq artmalıdır. Keçən ilin məhsuldarlığı bizi heç cür qane edə bilməzdi. Bunun bir çox səbəbləri vardır və göstəriş verilmişdir, səbəblər araşdırılsın ki, biz pambıqçılığı məhsuldarlıq hesabına inkişaf etdirək.

Eyni zamanda, əgər biz statistikaya baxsaq görərik ki, 2016-cı ildə Azərbaycanda 90 min ton pambıq tədarük edilmişdir, - 2015-ci ili mən demirəm, o illərdə, ümumiyyətlə, məhsuldarlıq çox aşağı idi, - keçən il 207 min ton, yəni, 2 dəfədən çox. Bu il təqribən 250-260 min ton pambığın tədarükü nəzərdə tutulur. Yəni, artım dinamikası çox müsbətdir. Onu da qeyd etməliyəm ki, hazırda ölkəmizdə pambıqçılıqda 190 mindən çox insan işləyir. Bax, biz pambıqçılığı inkişaf etdirməyə başlayandan sonra bu insanlar işlə təmin olundular. Biz pambığın alış qiymətini bir neçə dəfə artırmışıq. Bu yaxınlarda son dəfə artırdıq ki, pambıqçılıqla məşğul olanlar daha çox pul qazansınlar. Bu gün 190 min insanın işi var.

İndi müasir texnologiyalar tətbiq edilir. Burada da elmi yanaşma tətbiq olunur. Əminəm ki, biz məhsuldarlığı böyük dərəcədə artıra bilərik. Məhsuldarlıq hektardan minimum 20 sentner olmalıdır. Ancaq indi biz bilirik ki, müasir texnologiyaların tətbiq olunduğu, düzgün aqrotexniki xidmət göstərildiyi bir vaxtda məhsuldarlıq daha da artır. Mən rəqəm səsləndirmək istəmirəm, ancaq hesab edirəm ki, burada inkişaf üçün çox böyük potensial var.

Üzümçülüklə bağlı işlər yaxşı gedir. Bu il biz yeni üzüm bağlarının salınmasını müşahidə etmişik. Mənim iştirakımla ən yüksək beynəlxalq standartlara cavab verən yeni şərab zavodu fəaliyyətə başladı və bu zavodun çox böyük ixrac potensialı var. Biz üzümçülüyün, şərabçılığın şöhrətini bərpa edirik, qaytarırıq. Bu, fermerlər üçün çox gəlirli bir sahədir.

Biz bu sahəni bərpa etməklə həm öz ixrac imkanlarımızı genişləndiririk, həm də kəndlilərə, fermerlərə gözəl şərait yaradırıq. Eyni zamanda, üzümçülük mənzərəni də gözəlləşdirir. Mən bu il Şamaxı rayonunda böyük üzüm bağları ilə tanış olarkən gördüm ki, bu bağlar, həmçinin şərab zavodunun açılışı bölgəyə tam yeni bir mədəniyyət gətirir.

Azərbaycanda üzümçülüyün çox böyük ənənələri vardır. Biz bu ənənələri bərpa edirik və eyni zamanda, bu gün dünyanın ən qabaqcıl texnologiyalarını cəlb edirik. Təsadüfi deyil ki, ixracımız artır. İndi Azərbaycan şərab evlərini açmağa başlayıb. Artıq bir neçə ölkədə şərab evləri fəaliyyətə başlayır. Bizim şərabımıza böyük maraq var. Biz şərabçılıqla bağlı olan bütün məsələləri çox ciddi təhlil etmişik. Bir çox boşluqlar var idi - həm istehsalatda, həm uçotda, həm də aksiz markalarının yapışdırılmasında. Sanki kimsə bu boşluqları qəsdən edirdi ki, orada qeyri-şəffaf vəziyyət yaradılsın. Mən buna başqa bir izahat verə bilmərəm. Çünki o qədər çətin olmayan, yəni, böyük intellektual potensial tələb etməyən məsələlər var və elə bil onlar qəsdən edilib qatmaqarışıq salınsın ki, burada həm vergilərdən yayınsınlar, həm də qanunsuz istehsalla məşğul olsunlar. Şərab əvəzinə araq istehsal olunurdu. Məsələ çox ciddi araşdırılır. Bu sahədə tam şəffaflıq təmin edilməlidir. Şərab zavodlarının fəaliyyəti üçün bütün şərait yaradılıb, təki onlar təmiz işləsinlər. Əgər yenə məhsulları gizlədəcəklərsə, uçota düşməyən məhsulu satacaqlarsa, onlar çox ciddi cəzalandırılacaqlar, onu bilsinlər. Burada tam şəffaflıq olmalıdır. Bu, çox gəlirli sahədir. Sadəcə olaraq, gərək sahibkarlar öz tamahlarını cilovlaya bilsinlər.

Xüsusilə nəzərə alınmalıdır ki, dövlət öz dəstəyini göstərir. İxrac missiyalarını dövlət təşkil edir, şərab evlərinin yaradılmasını dövlət təmin edir, ixracla bağlı danışıqları dövlət aparır.

Mən şəxsən bir neçə həmkarımla Azərbaycanın qeyri-neft ixracının artırılması ilə bağlı danışıqlar aparmışam və biz nəticəyə gəlmişik. Bütün bunları biz edirik, sahibkarlar da öz məsuliyyətini dərk etməlidirlər.

Mən regional inkişafla bağlı konfransların birində bəzi kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalını, istehlakını sadalayarkən özüm də o arayışı görəndə təəccüb etdim ki, biz xaricdən zeytun idxal edirik. O zeytun ki, bizdə, Abşeron yarımadasında hər tində bitə bilir.

Davamı 4-cü səhifədə

Prezident İlham Əliyevin sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin doqquz ayının sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclası keçirilib

Əvvəli 3-cü səhifədə

Ona görə, çox ciddi göstəriş verildi ki, yeni zeytun bağları salınsın, onların suvarılması təmin edilsin və Azərbaycanda zeytun yağı istehsalı təşkil olunsun. Bu günə qədər olan istehsal bizi qane edə bilməzdi. Mənim bu istiqamətdə göstərişlərim yerinə yetirilir və son bir neçə il ərzində yeni zeytun bağları salınıb. Yüzlərlə, bəlkə də minlərlə hektar sahələrdə yeni zeytun bağları salınır. Bizim istehsalımız artır, zeytun yağı istehsalı artır, ixrac etməyə başlamışıq. Özü də çox keyfiyyətli zeytun yağıdır. Hesab edirəm ki, biz zeytunçuluğun inkişafı, zeytun yağının ixracı ilə bağlı dünya miqyasında öz dəyərli yerimizi tuturuq.

Mənim iradlarımı tütünçülüyə də aid etmək olar. Bu sahə də demək olar ki, batıb gedirdi. Heç bir dövlət dəstəyi göstərilmirdi. Ancaq biz bu məsələ ilə məşğul olmağa, qurutma kameralarının yaradılmasına, tütün istehsalının təşviqi üçün addımlar atmağa başlayanda dərhal gözəl nəticələri görürük. Biz tütün istehsal edə-edə xaricdən siqaret alırıq. Elə ölkələr var ki, orada tütün, ümumiyyətlə, bitmir, onlar bizə siqaret ixrac edirlər. Bu, absurddur, dözülməzdir. Sadəcə, ona görə ki, bu məsələ ilə məşğul olmurdular və bu sahəni başlı-başına buraxmışdılar. Bəlkə hesab edirdilər ki, belə də olmalıdır. Amma biz indi vəziyyəti tam dəyişdiririk. Azərbaycanda yeni siqaret fabrikləri yaradılır. Biz özümüzü siqaretlə böyük dərəcədə təmin edəcəyik, ixrac potensialı yaradılır. Tütünçülükdə vəziyyət necədir? Əgər 2015-ci ildə 3400 ton quru tütün istehsal olunubsa, bu il 6 min ton quru tütün istehsalı nəzərdə tutulur, təxminən iki dəfə çox. Doqquz min insan tütünçülükdə işləyir, yaxşı pul qazanır. Bax, görülən işlərin nəticəsi budur.

Tərəvəzçilik ənənəvi ixrac sektorumuzdur. Ancaq biz burada da işlərimizi təkmilləşdirməliyik. Deməliyəm ki, Rusiyaya pomidor ixracında Azərbaycan birinci yerdədir. Biz çalışmalıyıq ki, bu birinciliyi saxlayaq. Onu da qeyd etməliyəm ki, Azərbaycanda bir çox istixanalar salınır. Son məlumata görə, təqribən 400 hektar sahədə yeni istixanalar salınır, onların da böyük əksəriyyəti pomidor istehsalına hesablanıb. Ona görə, baxmalıyıq ki, nə qədər əlavə bazar bizim istehsalımızı həzm edə bilər. Eyni zamanda, biz gərək pomidorun emalını təmin edək ki, məhsulumuz xaricə daha da böyük qiymətə satıla bilsin.

Meyvəçilik sahəsində də müsbət irəliləyiş var. Qeyd etməliyəm ki, bizdə xurma ixracı 2 dəfə artıb, narçılıq inkişaf edir. Mən fındıqçılıqla bağlı xüsusi müşavirə də keçirmişdim və nəticələr göz qabağındadır. 2016-cı ildə fındıq bağlarının sahəsi təqribən 30-35 min hektar idi. Bu gün yeni bağların salınması hesabına bu rəqəm 70 min hektara çatıb və qarşıya hədəf qoyulub ki, 2020-ci ildə 83 min hektara çatacaq. Bu, məşğulluqdur, gəlirdir, valyutadır. Bu, ölkəmizə bəlkə də yüz milyonlarla dollar gətirəcək. Ölkəmizə deyəndə, fermerlərə, onlar da onu xərcləyəcəklər, onlar da öz güzəranını yaxşılaşdıracaqlar, daha yaxşı yaşayacaqlar və bizim tədiyyə balansımıza da bunun müsbət təsiri olacaq. Hazırda fındıqçılıqda 17 min insan işləyir, yaxşı gəlir götürür.

Baramaçılıqda, ümumiyyətlə, vəziyyət, bəlkə ən acınacaqlı idi. Biz demək olar ki, bu sahəni tamamilə itirmişdik. 2015-ci ildə məlumat verildi ki, cəmi 236 kiloqram barama istehsal olunub və baramaçılar heç bilmirdilər ki, onu hara versinlər. Bütün bir zəncir sistemi yaratdıq - həm stimullaşdırma, həm maarifləndirmə, həm tinglərin gətirilməsi, indi Qaxda barama mərkəzinin yaradılması. Bütün bu işlər gözəl nəticə verir və bu il 500 tondan çox barama tədarük edilib. Əgər keçən il 10 min insan bu işlərə cəlb olunubsa, 2016-cı ildə 3 min, bu il 22 min insan. Beləliklə, bu insanlar 30-40 günə o qədər də böyük əziyyət çəkmədən yaxşı pul qazanır və Şəki ipək kombinatı da daha böyük həcmlə işləyir. Orada da yüzlərlə iş yeri yaradılıb. Əlbəttə ki, biz Şəki ipək kombinatının modernləşdirilməsi ilə məşğuluq. Həm iş yerlərinin artırılması, həm ixrac imkanlarının genişləndirilməsi istiqamətində işlər aparılacaq.

> Vergilər Nazirliyi heç nəyə baxmadan, dövlət maraqlarını rəhbər tutaraq öz siyasətini aparmalıdır

Mən kənd təsərrüfatı ilə bağlı yekun olaraq demək istəyirəm ki, ilk növbədə, biz daxili tələbatı təmin etməliyik, məhsuldarlığı artırmalıyıq, elmi yanaşmanı tətbiq etməliyik və ixrac imkanlarımızı genişləndirməliyik.

Bu sahədə kiçik sahibkarlıq da öz rolunu oynayır və oynayacaq. İndi «ABAD» - «Ailə Biznesinə Asan Dəstək» mərkəzləri yaradılır. Mən bunu alqışlayıram. Bu, daha da geniş vüsət almalıdır. Müşavirələrin birində mən özəl sektora müraciət etmişdim. Demişdim ki, onlar da bu təşəbbüsü dəstəkləsinlər və özəl şirkətlər «ABAD» mərkəzləri ilə müqavilələr bağlayıb sponsorluq edirlər. Bir neçə milyon manat dəyərində sponsorluq ki, fermerə, ailə təsərrüfatlarına dəstək olsunlar.

Əlbəttə ki, kənd təsərrüfatının inkişafı, o cümlədən özünüməşğulluq sisteminin tətbiqi ilə də bağlı olacaq. Bu sistem əlbəttə ki, təkcə kənd təsərrüfatı sahəsini əhatə etməyəcək. Burada da hər il 6 min, 7 min iş yeri yaradılmalıdır. Özünüməşğulluq proqramı işsizliyin, xüsusilə bölgələrdə işsizliyin, yoxsulluğun aradan qaldırılması üçün çox önəmli bir vasitə, alət olacaq. Eyni zamanda, bu gün dövlətdən sosial yardım alan ailələr dövlət tərəfindən, dövlət dəstəyi ilə onlara lazımi vəsait veriləndən sonra öz həyatlarını özləri quracaqlar və öz maliyyə imkanlarını böyük dərəcədə artırmış olacaqlar.

> Vergidən yayınma halları əvvəlki illərdə kütləvi xarakter daşıyırdı. Bu, əlbəttə, imkan vermirdi ki, biz öz potensialımızı tam gücü ilə işə salaq. Bu gün bu hallara son qoyulur. Bütün dövlət orqanları vergi orqanlarına kömək göstərməlidirlər

«ASAN xidmət» mərkəzlərinin inşası davam etdirilir. İlin sonuna qədər iki şəhərdə - İmişli və Şəkidə yeni mərkəzlər açılacaq və gələn il 4-5 mərkəzin açılması nəzərdə tutulub. Son məlumata görə, «ASAN xidmət» mərkəzlərinə 24 milyon müraciət olmuşdur. Demək olar ki, müraciət edənlərin təxminən 100 faizi göstərilən xidmətlərdən razıdırlar və məmnundurlar.

Sosial sahədə ciddi islahatlar aparılır. Nazirliyin yeni rəhbərliyinə mənim tərəfindən çox ciddi tapşırıqlar verildi ki, sosial ədaləti pozanlara qarşı çox ciddi tədbirlər görülsün. Bu sahədə rüşvətxorluğa, korrupsiyaya qarşı mübarizə çox ciddi aparılmalıdır və hazırda aparılır, şəffaflıq təmin edilir, bu sahədə yol verilmiş pozuntular aradan qaldırılır. İnzibati və institusional yollarla bu sahədə də ən müasir elektron texnologiyalar tətbiq olunmalıdır ki, şəffaflıq və ədalət tam təmin edilsin. Mənə görülən işlərlə bağlı müntəzəm olaraq məlumat verilir. Sosial sahədə biz «ASAN xidmət»in analoqunu yaradırıq - Dayanıqlı və Operativ Sosial Təminat mərkəzləri, bunun adı da yaxşıdır - DOST mərkəzləri, mənası da yaxşıdır. Hesab edirəm ki, bu sahədə vətəndaşlar yaxın gələcəkdə müsbət dəyişiklikləri görəcəklər, artıq görürlər. İndi yerlərdən məlumat gəlir, ancaq biz hələ islahatların birinci mərhələsindəyik.

Eyni zamanda, şəhid ailələri, Qarabağ müharibəsi əlilləri üçün evlərin tikintisi daha da sürətlə gedəcək. Mən bu il bir evin açılışında iştirak edərkən bildirdim ki, bu sahədə işləri sürətləndirmək üçün əlavə vəsait veriləcək. Ondan sonra bu il bu məqsədlər üçün Prezidentin ehtiyat fondundan 20 milyon manat ayrıldı ki, şəhid ailələrinə, müharibə veteranlarına, əlillərinə yüzlərlə mənzil və maşın verilsin.

Məcburi köçkünlərin problemləri daim diqqət mərkəzindədir. Deyə bilərəm ki, artıq 100-dən çox şəhərcik salınıb. Bu il əlamətdar hadisə baş verib, ilk dəfə olaraq özəl sektor məcburi köçkünlər üçün böyük şəhərcik salıb, Qobu qəsəbəsində mindən çox mənzil özəl sektor tərəfindən inşa edilib və köçkünlərə təqdim olunub. Mən bunu çox alqışlayıram. Hesab edirəm ki, bu proses Azərbaycanda vüsət almalıdır. Bizim iri şirkətlərimiz, böyük maliyyə imkanlarına malik olan şirkətlər var. Onlar gərək sosial məsuliyyətlərini göstərsinlər.

Bu il Sumqayıt şəhərində, Kürdəxanı, Mehdiabad, Ramana, Masazır qəsəbələrində, Abşeron, Tərtər, Qaradağ rayonlarında məcburi köçkünlər üçün binalar, evlər tikilir və onların sərəncamına verilir. Doqquz ayda 2900 məcburi köçkün ailəsi evlərlə, mənzillərlə təmin olunub. İlin sonuna qədər əlavə 2800 ailə evlərlə, mənzillərlə təmin ediləcək. Beləliklə, bu il 5700 ailə - təxminən 25 min insan evlərlə, mənzillərlə təmin olunacaq. Bax, bu, görülən işlərin nəticəsidir. Belə olan halda, ilin sonuna qədər evlərlə, mənzillərlə təmin edilmiş məcburi köçkünlərin sayı 300 minə çatacaq.

Bundan sonra da, gələn il də bu məqsədlər üçün kifayət qədər vəsait nəzərdə tutulacaq. Amma, eyni zamanda, biz bu sahədə də çox ciddi islahatlar aparmalıyıq, uçot aparılmalıdır, şəffaflıq təmin edilməlidir. Çünki əfsuslar olsun ki, bu gün belə deyil. Bəzi hallarda köçkün olmayan vətəndaş gedib yalandan öz adını yazdırır, sonra dövlətdən mənzil alır. Belə hallar var və köçkünlər xoşagəlməz hallarla üzləşirlər. Növbə ilə bağlı məsələlər var. Yəni, ədalətsizliklər aradan qaldırılmalıdır və pozuntulara yol açan boşluqlar da bağlanmalıdır. Növbədə dayanan, ən ağır vəziyyətdə yaşayan vətəndaş, ilk növbədə, mənzil almalıdır, belə göstəriş verilib. Mənzil ancaq köçkünə verilməlidir. Bəzi hallarda məlumat gəlir ki, köçkünlər üçün tikilmiş evlərdə başqa vətəndaşlar yaşayır. Bəzi hallarda biləndə ki, misal üçün, ev söküləcək, yeni evə köçürüləcəklər, yerli icra orqanları, digər qurumlar gedib oraya pul müqabilində köçkün olmayan adamların adlarını yazdırırlar. Bu, ən böyük vicdansızlıqdır. Köçkünlərin vəziyyətindən istifadə edib əsassız imtiyaz, gəlir əldə etmək ən böyük günahdır, vicdansızlıqdır. Bunu edənlərin vicdanı, imanı yoxdur. Ona görə, bunlara qarşı çox ciddi mübarizə aparılır və aparılacaq, onlar eşitsinlər. Burada çox ciddi şəffaflıq və uçot təmin edilməlidir və ediləcək.

İnfrastruktur layihələri ilə bağlı ilin sonuna nəzərdə tutulan bütün məsələlər öz həllini tapır. Qazlaşdırma 94 faizə çatıb, hədəf 95 faiz idi, ilin sonuna qədər biz buna nail olacağıq. Bu ilin sonuna qədər «Şimal-2» elektrik stansiyasının istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur. Bu, bizim sistemimizə əlavə 400 meqavat enerji verəcək. Bu, çox böyük gücdür. Eyni zamanda, enerji sistemimizdə çox ciddi islahatlar, təhlil aparılır. Yay ayında baş verən o qəzanın səbəbləri tam araşdırılıb və müvafiq inzibati ölçülər götürülüb. İnvestisiya qoyuluşu, bizim enerji təsərrüfatının texniki vəziyyəti ilə bağlı çox ciddi addımlar atılıb, bu işlərə beynəlxalq məsləhətçilər cəlb edilib. Biz bu il və gələn il bu sahəyə əlavə vəsait ayıracağıq ki, həm generasiya güclərinin yaradılması, ötürücü xətlərin, yarımstansiyaların tam dayanaqlılığı təmin edilsin. Eyni zamanda, mövcud stansiyaların generasiya güclərinin artırılması üçün əlavə addımlar atılacaq. Çünki vaxtilə tikilmiş stansiyalar tam gücü ilə işləmir. Mənə məlumat veriləndə cədvələ baxıram ki, 80 meqavat nəzərdə tutulub, cəmi 15 meqavat işləyir. Bunları belə səmərəsiz şəkildə istismar ediblər ki, onların bəziləri demək olar ki, öz potensialını itirib. Biz bunları bərpa edəcəyik. Təbiidir, müəyyən qədər vaxt lazım olacaq. Ancaq bu sahədə tam yeni bir yanaşma olmalıdır. Biz bu gün də elektrik enerjisini ixrac edirik, bizdə kifayət qədər potensial var. Gələcəkdə özümüzü perspektivləri nəzərə alaraq təmin etməklə ixracımızı da artıracağıq.

> Vergi və gömrük sistemləri Azərbaycanda şəffaflığın nümunəsi olmalıdır

Digər infrastruktur layihələri ilə bağlı işlər qrafik üzrə gedir. Bu il 1200 kilometr yol çəkilib. Hədəf 2000 kilometr idi. Biz bu hədəfə çatacağıq. Bu il 600 kəndin yolları abadlaşdırılır. İçməli su layihələri, meliorativ tədbirlər uğurla icra edilir. Bu il biz 100 min hektar torpağa su gətirmişik, 270-dən çox subartezian quyusu qazılıb, hələ ilin sonuna qədər 30-u da qazılacaq.

Mən burada bəzi layihələri səsləndirmək istərdim, meliorativ tədbirlərlə bağlı konkret hansı addımlar atılıb. Yuxarı Mil kanalının tikintisi nəticəsində 1900 hektar, Hacıqabul rayonunun Muğan, Padar qəsəbələrində, Qarasu kəndində görülən işlər 2720 hektar, Abşeron yarımadasında Abşeron magistral kanalında yenidənqurma işlərinin aparılması nəticəsində 7 min hektar, Şəmkir-Samux-Goranboy suvarma kanalının ikinci növbəsi təxminən 12 min hektar, Neftçala magistral kanalının nasos stansiyasının birlikdə tikintisi 12 min 500, Araz çayının yeni qolunun beton üzlüyə alınması 13 min 100, Şabran rayonu 1700, Qax rayonu 900 hektara yaxın, Xəzər, Pirallahı, Xızı rayonlarında meyvə bağlarının salınması 1600, Xəzər rayonunun Qoşaqışlaq ərazisində 750, Sabirabad, Salyan rayonlarında yerləşən qış otlaqlarında 11 min, Sabirabad rayonunun Sarxanbəyli, Moranlı, Bala Həşimxanlı, Əlilənbəyli kəndinin əkin sahələrinin təminatının yaxşılaşdırılması üçün «H» kanalının yenidən qurulması 7500, Qazax rayonunun Xanlıqlar, Kəmərli, Aslanbəyli, Qaymaqlı, İkinci Şıxlı kəndlərinin əkin sahələrinin su ilə təminatı üçün 500, Cəbrayıl rayonunun Cocuq Mərcanlı kəndinin suvarılması ilə bağlı 280, Samur-Abşeron suvarma sisteminin yenidən qurulması nəticəsində Xızı, Siyəzən, Şabran rayonlarında 20 minə hektara yaxın və digər layihələr, o cümlədən subartezian quyular 8700 hektar. Cəmi bir il ərzində, bax, bu qədər torpaq su ilə təmin edilib. Əlbəttə ki, biz məhsuldarlığı da artıracağıq. Artıq təkliflər hazırlanır, gələn il biz bu istiqamətdə əlavə işlər görəcəyik.

Sosial infrastrukturla bağlı bir neçə kəlmə demək istərdim. Bu il Bakıda iyirmiyə yaxın məktəb əsaslı təmir edilib, tikilib. Bölgələrdə yüzlərlə məktəb təmir edilib, o cümlədən 137 modul tipli məktəbin tikintisi nəzərdə tutulur. 42 tibb müəssisində təmir-tikinti işləri aparılmışdır.

Ölkəmizin ekoloji vəziyyətinin yaxşılaşdırılması üçün işlər görülür, təhlil aparılır. İlk növbədə, neftlə çirklənmiş ərazilər təmizlənir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə müvafiq göstəriş verilib, vəsait ayrılıb. Abşeron yarımadasında neftlə çirklənmiş yerlər tam təmizlənəcək, həmin yerlərdə bağlar, yaşıllıqlar, göllər salınacaq. Bu işlər gedir, gələn il də nəzərdə tutulur. Xəzərin sahilində yeni təmizləyici qurğuların yaradılması istiqamətində işlər gedir. Burada da vəziyyət bizi tam qane edə bilməz. Havanı çirkləndirən məişət obyektlərinə ciddi xəbərdarlıq edilib. Axsam saatlarında Bakı şəhərini tüstü bürüyür. Şadlıq evlərində tüstü təmizlənmədən havaya sovrulur. Ona görə, çox ciddi xəbərdarlıq edilib, kim əməl etməyəcəksə, o şadlıq evinin, məişət obyektinin qapısı bağlanacaq. Mən tapşırmışam ki, bunun üçün hüquqi əsaslar hazırlansın. Bildiyimə görə, birinci xəbərdarlıqdan sonra bir çox məişət obyektləri təmizləyici qurğuları quraşdırmağa başlayıblar. Onların hamısına məsləhətim ondan ibarətdir ki, bu işi tezləşdirsinlər. Çünki ikinci xəbərdarlıq olmayacaq, bir də görəcəklər ki, əldən çıxdı. Ona görə, tezliklə bütün böyük-kiçik məişət obyektlərində havanı çirkləndirən, havaya tüstü, kanserogen buraxan obyektlərdə təmizləyici qurğular quraşdırılmalıdır, müvafiq qurumlar monitorinq aparmalıdır. Mən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinə göstəriş verdim ki, mənə dərhal məlumat verilsin və dərhal ölçü götürüləcək.

Ağacların kəsilməsi halları azalıb, amma tam aradan qaldırılmayıb. Bir daha demək istəyirəm ki, Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin rəyi olmadan əgər kimsə bir ağac kəsirsə, onda özündən küssün.

Bakı şəhərində və digər şəhərlərdə qanunsuz tikililərə son qoyulmalıdır və son qoyulur. Müvafiq Sərəncam imzalanıb, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin icazəsi olmadan bir dənə də bina tikilə bilməz. Bu məsələ ilə bağlı mən əvvəllər də fikirlərimi bildirmişəm. Bu gün deyə bilərəm ki, artıq bu məsələ öz həllini tapıb. Çünki əvvəlki dövrlərdə təqsiri bələdiyyələr rayon icra hakimiyyətlərinin, rayon icra hakimiyyətləri Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti bələdiyyələrin, yəni, bir-birinin üstünə atırdılar. Amma əslində hamısı əlbir idilər. Çünki qanunsuz tikililərdən böyük qazanc əldə edirdilər. Buna son qoyulub, artıq Sərəncam imzalanıb. Yəni, bu qaydanı pozan cinayət məsuliyyətinə cəlb ediləcək və qanunsuz tikilən binalar dərhal söküləcək.

Bakı dünyanın ən gözəl şəhərlərindən biridir və kiminsə tamahı naminə biz şəhərimizi eybəcər hala sala bilmərik. Şəhərsalma qaydaları var, mərtəbələrin yerə görə hündürlüyü var. Hava axınının müvafiq qaydaları var. Bizdə isə bu, pozulurdu. Elə bil ki, böyük bir sədd tikirdilər. Havanın keçməsi üçün heç bir imkan qalmırdı, həyətlərdə ağacları qırıb binalar tikirdilər. Yerli orqanlar buna həm göz yumurdular, həm də yəqin ki, əlbir idilər. İndi buna son qoyulub. Mən bunu bildirmək istəyirəm. Vətəndaşlara da mən müraciət etmək istəyirəm, ilk növbədə, təşəkkürümü bildirmək istəyirəm. Çünki bir çox hallarda vətəndaşların fəallığı nəticəsində o tamahkar adamlar istədiklərinə nail ola bilməmişlər. Çünki vətəndaşlar dururdular, keşik çəkirdilər, qoymurdular, xəbər verirdilər və onların fəallığını mən alqışlayıram. Dəfələrlə demişəm ki, ictimai nəzarət güclü olmalıdır, artıq biz bunu görürük. Ona görə, bir daha vətəndaşlara müraciət edirəm. Əgər haradasa görsələr ki, qanunsuz nəsə tikilir, dərhal məlumat versinlər, ilk növbədə, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinə, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə və Prezident Administrasiyasına. Bu sahədə də qayda-qanun yaradılır.

Şəhər nəqliyyatı sahəsində də irəliləyiş var. Biz şəhər nəqliyyatının təkmilləşdirilməsi işində islahatlar aparırıq, həm yol-nəqliyyat hərəkətinin tənzimlənməsi, eyni zamanda, yeni yolların açılması, nəqliyyat vasitələrinin alınması istiqamətində. Bu il şəhərimizə əlavə 300 yeni müasir avtobus gətiriləcək. Mən göstəriş vermişəm, gələn il də, minimum 300, əgər maliyyə imkanımız olsa, 500 yeni avtobus gətirilməlidir. Dövlət bu sahədə öz liderliyini göstərməlidir. Çünki son vaxtlar baş vermiş dəhşətli qəzalar bizim hamımızı çox üzür və bu, vətəndaşlar üçün çox böyük faciədir, böyük itkidir. Nəyə görə? Çünki sükan arxasında oturan öz məsuliyyətini dərk etmir. Onun psixoloji, narkoloji durumuna, peşəkarlığına lazımi qaydada nəzarət olunmur, sadəcə olaraq pul naminə. Şirkətə pul lazımdır. Ona görə də bədbəxt hadisələr baş verir. Avtobus qatara çırpılır, günahsız insanlar həlak olur. Mühafizə orqanları belə hallara çox ciddi reaksiya verməlidir və belə hallar nəzarətdə olmalıdır. Çünki bəzi hallarda bu hadisəni törədənlər müəyyən müddətdən sonra məsuliyyətdən yayınırlar. Ona görə, buna son qoymaq üçün müvafiq qurumlar tərəfindən çox ciddi təftiş aparılmalıdır. Avtobusları idarə edən şirkətlər çox ciddi nəzarətə götürülməlidir. Avtobusların texniki parametrləri ilə bağlı çox ciddi təftiş aparılmalıdır. Mən bir daha demək istəyirəm, əfsuslar olsun ki, özəl sektor bu sahədə istədiyimizə nail ola bilmədi. Bu sahə, ümumiyyətlə, özəl sektorun ixtiyarına buraxılmışdı. Belə bir fikir var idi ki, onlar bunu yaxşı idarə edəcəklər, məsuliyyətlə. Amma biz nəyi görürük? Gedirlər sıradan çıxmış, sınıq-salxaq avtobusları gətirib salırlar bizim küçələrimizə. Həm insanlar, həm hava üçün təhlükədir, həm də ümumiyyətlə, heç bir normaya sığmır. Ona görə, bizim dövlət qurumumuz var - «Bakubus» şirkəti. Onların xətti ilə biz bu işi davam etdirməliyik. Əgər özəl şirkətlər bu sahədə işləmək istəyirlərsə, öz işlərində çox ciddi dəyişiklik etməlidirlər və dövlət orqanları onlara çox ciddi nəzarət etməlidir.

Mən məişət tullantıları ilə bağlı müvafiq göstəriş vermişəm. Bu sahə Bakı şəhərində lazımi səviyyədə tənzimlənmir. Ona görə, vahid bir zəncir yaradılmalıdır - qapıdan ta Balaxanı məişət tullantılarının emalı zavoduna qədər. Ona görə, indi müvafiq qurumlar bu məsələ ilə bağlı təkliflər hazırlayır. Mən göstəriş vermişəm ki, bu işlərə beynəlxalq məsləhətçilər cəlb edilsin, bu sahədə də dünyanın aparıcı şəhərlərinin mövcud təcrübəsi Azərbaycanda tam tətbiq olunsun.

Eyni zamanda, Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinə göstəriş vermişəm ki, binaların həyətləri abadlaşdırılsın, orada həm yaşlı insanlar, həm də uşaqlar üçün şərait yaradılsın, həyətlər bütün qanunsuz tikililərdən təmizlənsin, lift təsərrüfatı təzələnsin, harada ki, ehtiyac var yeni liftlər qoyulsun. Yəni, mənzil-kommunal təsərrüfatının yeniləşməsi istiqamətində çox ciddi addımlar atılacaq. Bakı şəhərində isə yeni parklar, bulvarlar salınır. Bakı indi gözəl parklar, xiyabanlar şəhəridir. Köhnə, yararsız vəziyyətdə olan sənaye müəssisələri şəhərin mərkəzindən çıxarılır, yeni gözəl parklar salınır. Bu il də onlardan biri Babək prospektində, Heydər Əliyev Mərkəzinin aşağısında, Yusif Səfərov küçəsində salınıb və vətəndaşların sərəncamına verilib. Biz bu istiqamətdə işlərimizi davam etdirəcəyik.

Dəmir yolu ilə bağlı bəzi layihələri qeyd etmək istərdim. Mən ilin əvvəlində demişdim ki, bu ilin sonuna qədər Bakı-Gəncə sürət qatarının işə salınması prosesi başa çatmalıdır. İlin sonuna artıq az vaxt qalıb. Yəqin ki, biz bunu görəcəyik. Hər halda, kifayət qədər vəsait ayrılıb. Digər istiqamətlər üzrə - Bakı-Yalama dəmir yolunun yenidən qurulması istiqamətində, Bakı-Qəbələ dəmir yolunun çəkilişi ilə bağlı işlər gedir. Eyni zamanda, Bakı dairəvi avtomobil yolunun tikintisi davam edir. Bu da şəhər nəqliyyatı üçün çox önəmli bir layihə olacaq və bunu biz metro tikintisi ilə uzlaşdırmalıyıq. Onu da qeyd etməliyəm ki, bu ilin Dövlət İnvestisiya Proqramında metro tikintisi üçün də kifayət qədər vəsait ayrılmışdır.

Gələn ilin əvvəlində biz növbəti regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramını qəbul edəcəyik. Bu il üçüncü proqramın icrası başa çatır. Proqram demək olar ki, artıqlaması ilə icra edilib. İndi dördüncü proqram hazırlanır, son mərhələdədir. Dördüncü proqramda bu gün hələ də görə bilmədiyimiz işlər öz əksini tapmalıdır ki, qarşımızda duran bütün vəzifələr icra edilsin. Sağ olun.

Birgə kollegiya iclası keçirilib

Oktyabrın 5-də Dövlət Gömrük Komitəsində Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 28 iyun 2018-ci il tarixli 260 nömrəli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «İdxal-ixrac əməliyyatlarına nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsinə dair Tədbirlər Planı»nın icra vəziyyətinin müzakirə edilməsi ilə bağlı Vergilər Nazirliyinin və Dövlət Gömrük Komitəsinin birgə kollegiya iclası keçirilib. İclasda Azərbaycan Respublikasının vergilər naziri Mikayıl Cabbarov, Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev, eləcə də müvafiq strukturların rəhbərləri iştirak ediblər.

İclası açan Dövlət Gömrük Komitəsinin sədri Səfər Mehdiyev Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin sərəncamı ilə təsdiq edilmiş «İdxal-ixrac əməliyyatlarına nəzarət sisteminin təkmilləşdirilməsinə dair Tədbirlər Planı»na uyğun olaraq hər iki qurumun əməkdaşlarından ibarət işçi qrupun yaradıldığını və kollegiya iclasında görülən işlərin, qarşıda duran vəzifələrin müzakirə olunacağını bildirib. Dövlət başçısı tərəfindən hər iki qurum qarşısında qoyulan tapşırıqların qısa zaman ərzində qüsursuz həyata keçirilməsinin vacibliyinə toxunan komitə sədri qeyd edib ki, artıq Vergilər Nazirliyi ilə Dövlət Gömrük Komitəsi arasında səmərəli əməkdaşlıq əlaqələri qurulub və bu əməkdaşlığın müsbət faydalarını bütün sahibkarlar və biznes subyektləri gündəlik fəaliyyətlərində hiss edəcəklər.

Kollegiya iclasında çıxış edən vergilər naziri Mikayıl Cabbarov bu görüşün hər iki qurum arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsinə xidmət etdiyini, Prezident İlham Əliyev tərəfindən qarşıya qoyulan tapşırıqların uğurlu icrası üçün birgə fəaliyyətin bundan sonra da davam etdiriləcəyini diqqətə çatdırıb. M.Cabbarov Tədbirlər Planında nəzərdə tutulmuş işlərin intensivləşdirilməsinin vacibliyini vurğulayıb, gömrük və vergi orqanlarının fəaliyyətinin əlaqələndirilməsi baxımından həyata keçirilən tədbirlərin müsbət fiskal nəticələri olacağını qeyd edib.

Sonra hər iki qurumun nümayəndələri Tədbirlər Planının icrası ilə bağlı görülən işlərə dair hesabatla çıxış edərək qarşılıqlı məlumat mübadiləsinin, vahid risk platformasının təşkili, qanunvericilikdə aparılan dəyişikliklər və digər məsələlər barədə məlumat veriblər.

Sonda Tədbirlər Planında nəzərdə tutulan işlərin icrasının daha da sürətləndirilməsi üçün aidiyyəti strukturlara müvafiq tapşırıqlar verilib.

Vergilər naziri Gürcüstanın ölkəmizdəki səfiri ilə görüşüb

Oktyabrın 3-də vergilər naziri Mikayıl Cabbarov Gürcüstan Respublikasının Azərbaycandakı fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Zurab Pataradze ilə görüşüb.

Tanışlıq məqsədi daşıyan görüşdə ölkələrimiz arasındakı mövcud iqtisadi əlaqələr, qarşılıqlı ticarətin və investisiyaların genişləndirilməsi, yaxın qonşuluq və regionda strateji tərəfdaşlıq məsələləri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb. Qonaqlara Azərbaycanda aparılan iqtisadi islahatlar, həmçinin vergi sahəsində həyata keçirilən son yeniliklər barədə məlumat verilib. Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər də müzakirə edilib.

Vergilər Nazirliyinin əməkdaşları səfərdə olublar

Vergilər Nazirliyinin Çağrı Mərkəzi departamentinin baş direktoru Məhəmməd Yunusov, Vergi ödəyicilərinə xidmət departamentinin baş direktorunun müavini Maya Əliyarzadə və Rəqəmsal vergi inzibatçılığı departamentinin İnformasiya texnologiyaları şöbəsinin rəhbəri Nicat Həsənov bu günlərdə İspaniya Krallığının Vergi Administrasiyasında səfərdə olublar. Səfərin məqsədi «Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinə resurslardan optimal istifadə olunması və vergi ödəyicilərinə keyfiyyətli xidmətlərin göstərilməsinə dəstək» adlı Tvinninq layihəsi ilə bağlı bir sıra məsələlərin müzakirəsi olub.

Səfər çərçivəsində Tvinninq layihəsinin 4-cü komponentinin mütləq nəticələrinə dair ümumi razılıq əldə edilib. Həmin komponent - vergi ödəyicilərinin könüllü əməletmə səviyyəsinə birbaşa nəzarət məqsədilə mövcud məlumat bazaları və informasiya sistemlərindən istifadə olunmaqla informasiyaların təhlili üzrə yardımçı mexanizmlərin yaradılmasına dair texniki tələblərin hazırlanmasını əhatə edir.

İdman-mərc oyunlarına nəzarət gücləndirilib

Nazirlər Kabineti «İdman-mərc oyunlarının təşkili və keçirilməsi qaydaları»na dəyişiklik edilməsi ilə bağlı qərar qəbul edib və bununla da qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada akkreditasiya olunmuş hüquqi şəxsin hüquq və vəzifələri, məsuliyyət tədbirləri artırılıb.

Yeni qaydalara əsasən, operatorun hüquq və vəzifələrindən biri kimi «Cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin və ya digər əmlakın leqallaşdırılmasına və terrorçuluğun maliyyələşdirilməsinə qarşı mübarizə haqqında» Qanunda nəzərdə tutulmuş tələblərə əməl etmək müəyyənləşdirilib. Məqsəd həmin sahəyə nəzarətin artırılması və qeyri-leqal fəaliyyətin qarşısının alınmasıdır. «Bədən tərbiyəsi və idman haqqında» Qanuna əsasən, idman-mərc oyunlarına maliyyə nəzarəti funksiyası Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının səlahiyyətlərinə aiddir. Rabitə, Nəqliyyat və Yüksək Texnologiyalar Nazirliyi isə ölkə ərazisində idman-mərc oyunlarının operatoru ilə müqavilə bağlanılmadan fəaliyyət göstərən oyunların həm yerli, həm də xarici virtual satıcılarının internet portallarının və saytlarının ölkə ərazisində fəaliyyətinin qarşısının alınmasına nəzarət edir.

İdman-mərc oyunlarını təşkil edən şəxslərin akkreditasiyası isə Gənclər və İdman Nazirliyinin səlahiyyətlərinə aiddir. Nazirlik akkreditasiya olunmadan oyunların keçirilməsinə və qanunsuz təşkilinə qarşı mübarizə aparmaq səlahiyyətlərinə malikdir. Bundan əlavə, idman-mərc oyunlarını təşkil edən şəxslərin vergi öhdəliklərinə nəzarəti də Vergilər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilir.

2016-cı il yanvarın 1-dən qüvvəyə minmiş Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliklərə əsasən, idman-mərc oyunlarından əldə edilən uduşlar ödəmə mənbəyində vergiyə cəlb edilib. Mərc oyunlarının operatoru tərəfindən oyun iştirakçılarından qəbul edilmiş vəsaitdən 6% dərəcəsi ilə, oyunların satıcısı tərəfindən isə operatorun ona verdiyi komisyon haqqından 4% dərəcəsi ilə sadələşdirilmiş vergi hesablanır və dövlət büdcəsinə ödənilir.

Mərc bileti üzrə idman-mərc oyunlarından əldə edilən uduşlardan mərc biletinin alınması üçün operatora ödənilən pul vəsaiti (pul qoyuluşu) çıxıldıqdan sonra qalan məbləğdən 10% dərəcə ilə vergi tutulur. Vergi öhdəliklərini yerinə yetirməyən şəxslər üçün maliyyə sanksiyaları nəzərdə tutulub.

Mövcud qanunvericiliyə əsasən, uduş əldə edən şəxsin vergisini oyunu keçirən operator özü rəsmiləşdirir. Uduşu qazanmış şəxsdən 10 faiz dərəcə ilə vergi tutan operator vergi bəyannaməsini vergi orqanına təqdim edərkən həmin uduş məbləğləri ilə bağlı məlumatları da bəyan edir. Ona görə də gəlir əldə edən fiziki şəxsin vergi orqanında uçota alınması və bəyannamə təqdim etmək öhdəliyi yaranmır. Həmin şəxs vergi ödənişləri ilə bağlı sənədləşmə işlərində yaranan problemlərə görə məsuliyyət daşımır.

ELBRUS

Vergi inzibatçılığında şəffaflıq və səmərəlilik əsas hədəfdir

Vergilər Nazirliyi funksional idarəetmədə səmərəliliyin artırılması, vergi ödənişləri və vergi orqanlarının fəaliyyəti üzərində nəzarətin gücləndirilməsi, vergi sisteminin hədəflərinə xidmət edən müasir inzibatçılığın qurulması istiqamətində tədbirləri davam etdirir. Son dövrlər nazirliyin strukturunda aparılan ən vacib institusional yeniliklərdən biri də məhz İnzibati şikayətlərin araşdırılması idarəsinin yaradılmasıdır.
Vergilər Nazirliyinin Sənədlərlə iş və vətəndaş müraciətlərinə baxılması departamentinin (Katiblik) direktoru Nigar Alimova «Azad Azərbaycan» telekanalında (ATV) yayımlanan «İqtisadi zona» verilişinə müsahibəsində yeni yaradılmış idarənin fəaliyyətindən və görülən işlərdən danışıb.
Həmin müsahibənin yazı versiyasını təqdim edirik:

- Nazirliyin apelyasiya mexanizminin təkmilləşdirilməsinin məqsədləri nədən ibarətdir?

- Son dövrlərdə Vergilər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən mühüm institusional yeniliklərdən biri də Sənədlərlə iş və vətəndaş müraciətlərinə baxılması departamentinin yaradılmasıdır. Bu dəyişiklik bir sıra mühüm məqsədlərə, ən önəmlisi, adından da göründüyü kimi, müraciətlərə baxılmasının təkmilləşdirilməsinə, prosesin səmərəliliyinin artırılmasına xidmət edir, və sözsüz ki, vətəndaş müraciətlərinin daha çevik və yüksək keyfiyyətlə icra olunmasını nəzərdə tutur. Dəyişikliyin başlıca mahiyyəti çoxsaylı şikayət instansiyalarını vahid bir strukturda birləşdirməklə yeni apelyasiya institutu təsis etməkdir. Məqsəd həm də odur ki, yeni yaradılmış departament , bir növ, müstəqil üçüncü tərəf kimi çıxış edərək həm yerli strukturların fəaliyyətini qiymətləndirəcək, həm də onların işinə nəzarət edən yuxarı səlayiyyətli strukturların fəaliyyətinin nə dərəcədə səmərəli təşkil olunduğunu qiymətləndirəcək.

- İnzibati şikayətlərin araşdırılması, bu sahədə iş prinsiplərinin nədən ibarət olduğu barədə məlumat verməyinizi istərdik.

Daxil olan şikayətlərə baxılması qaydası necə tənzimlənir?

- Şikayət aidiyyəti üzrə bizim departamentə daxil olduqdan sonra, ilk növbədə, müraciət edən şəxsə, yəni şikayətçiyə «İnzibati icraat haqqında» Qanunun tələblərinə uyğun olaraq üç gün müddətində onun şikayətinin icraata qəbul olunması və icraçı barədə məlumat verilir. Daha sonra icraçı departamentə dəvət olunur, şikayətçinin özünün və ya səlahiyyətli nümayəndəsinin iştirakı ilə inzibati icraat qaydasında araşdırma aparılır, bütün zəruri məlumatlar və sənədlər bizə təqdim edilir, araşdırma zamanı müraciətin hərtərəfli və obyektiv araşdırılması üçün zəruri olacaq digər məsələlər yoxlanılır. Departamentin fəaliyyətində rəhbər tutduğu əsas məsələlərdən biri odur ki, vergi qanunvericiliyində olan bütün ziddiyyətlər və mübahisə doğuran məsələlər vergi ödəyicilərinin xeyrinə həll edilsin eləcə də bu sahədə şəffaflıq tam təmin olunsun.

- Bu idarəyə müraciət etmək istəyən sahibkar ilk öncə nədən başlamalıdır, hara və necə müraciət etməlidir?

- Hazırda Vergilər Nazirliyinə müraciət kanalları çoxşaxəlidir. Vergi ödəyiciləri, vətəndaşlar öz müraciətlərini həm istənilən yerdən poçt vasitəsilə, həm də nazirliyin inzibati binasındakı poçt qutusu vasitəsilə eləcə də əlbəəl nazirliyin qəbul şöbəsinin əməkdaşına çatdıra bilərlər. Bundan əlavə, respublikanın bütün regionlarını əhatə edən vergi xidməti mərkəzləri fəaliyyət göstərir. Vergi ödəyiciləri və vətəndaşlar həmin mərkəzlər, Vergilər Nazirliyinin «195-1» Çağrı Mərkəzi, eləcə də elektron kargüzarlıq və digər mümkün rabitə kanalları vasitəsilə bizə müraciət edə bilərlər.

- 2018-ci ilin 9 aylıq statistik göstəricilərinə baxsaq, müraciətlərin sayında və strukturunda hansısa müqayisələr apara bilərikmi?

- Bu müqayisəni departamentin təsis edildiyi gündən sonrakı dövr üzrə aparsaq, çox maraqlı tendensiyanın şahidi olarıq. Nazirliyin Sənədlərlə iş və vətəndaş müraciətlərinə baxılması departamenti 2018-ci il iyulun əvvəlində təsis olunub. Həmin dövrdən indiyədək həm daxil olan şikayətlərin sayında, həm də onların tərkibində ciddi dəyişikliklər olub. Bu, bizə bir çox mesajlar verir. Məsələyə daha geniş yanaşsaq, onu qeyd etmək istərdim ki, sözsüz ki hər zaman diqqətçəkən məqam daxil olan şikayətlərin daha çox hansı sahələrlə bağlı olması və onların statistik göstəriciləri olub. Vergilər Nazirliyinun əsas funksiyalarında biri vergi nəzarəti tədbirlərini həyata keçirmək olduğu üçün, təbii ki, daxil olan şikayətlər də bu nəzarət tədbirləri ilə bağlı olur. Yəni müraciətlər əsasən kameral yoxlamalar, səyyar vergi yoxlamaları, operativ nəzarət tədbirləri, az sayda uçot-qeydiyyat məsələləri, hesabatların vaxtlı-vaxtında təqdim edilməməsi zamanı tətbiq olunmuş maliyyə sanksiyaları ilə bağlıdır. Burada xüsusi ilə onu qeyd etmək lazımdır ki, son dövrlərdə Vergilər Nazirliyi tərəfindən həyata keçirilən əsas siyasət nəzarət tədbirlərinin minimallaşdırılması və qanunsuz nəzarət tədbirlərinin həyata keçirilməsinin qarşısının alınmasıdır və daxil olan şikayətləri təhlil edərkən gördük ki, bu siyasətin nəticəsində daxil olan şikayətlərin dinamikasında həm tərkib, həm də say baxımından nəzərəçarpan azalmalar var. Onu da qeyd etmək yerinə düşərdi ki, Təkcə səyyar vergi yoxlamalarının keçən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 60 faiz, operativ nəzarət tədbirlərinin 28 faiz azalması, eləcə də kameral yoxlamaların sayının əhəmiyyətli dərəcədə aşağı düşməsi həqiqətən böyük göstəricidir və sözsüz ki, daxil olan şikayətlərin tərkibində, məzmununda və sayında çox aydın şəkildə görünür.

Hazırladı:
Elxan SALAHOV

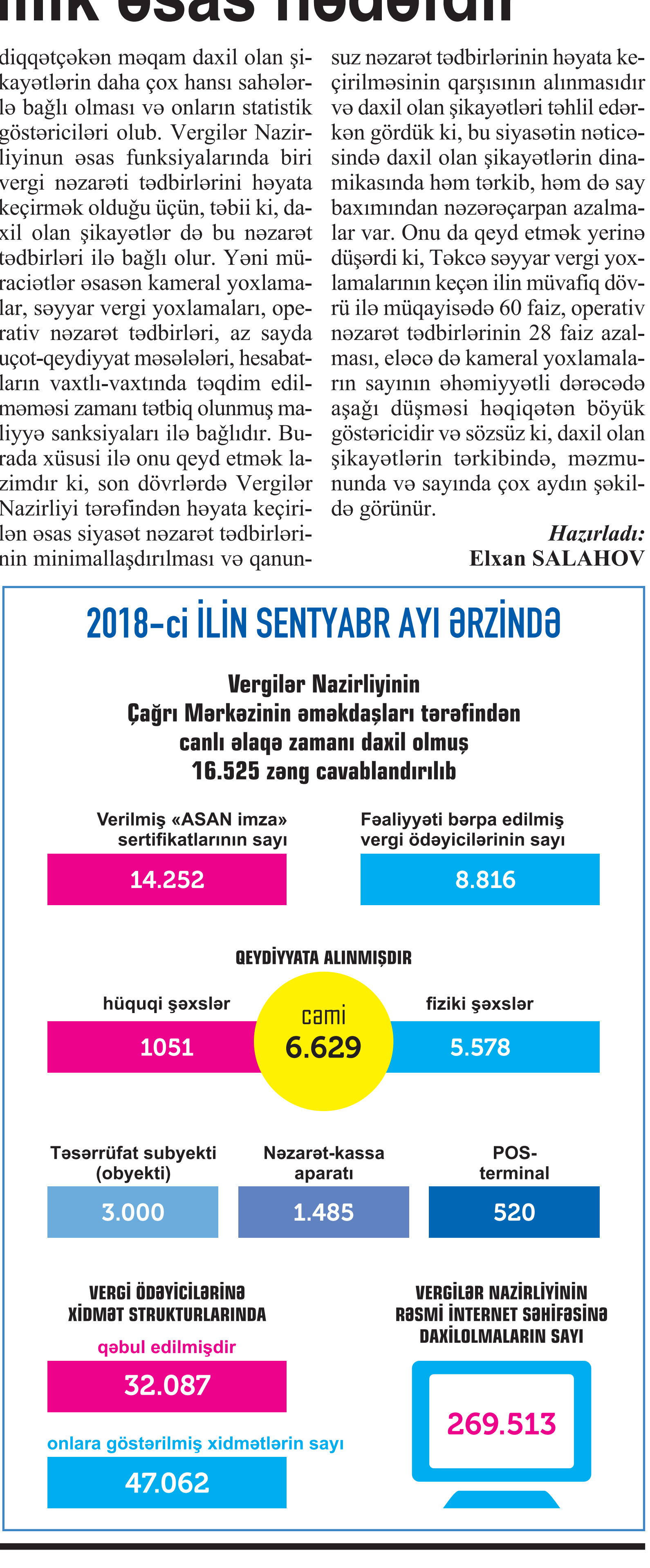

«First in Azerbaijan»a doğru...

Ölkəmizdə rəqabət qabiliyyətli məhsulların ixracında özünü doğrultmuş «Made in Azerbaijan» brendinin yeni modeli olan “First in Azerbaijan» («Azərbaycanda ilk») mexanizminin təşkilinə başlanılıb.

«First in Azerbaijan» əsasən qeyri-neft sektorunun mühüm sahələrindən olan İKT məhsullarının, elmi-innovativ ideyalara əsaslanan intellektual mülkiyyətin, enerji, əmlak və neft sektorlarında hazırlanan müasir rəqabət qabiliyyətli innovativ məhsulların istehsalı və ixracını nəzərdə tutur.

İqtisad elmləri doktoru Vilayət Vəliyev bildirib ki, müasir iqtisadi şərait respublikamızda qabaqcıl texnologiyalara əsaslanan, elmtutumlu milli istehsalın formalaşdırılmasını zəruri edir. Bunun təşkili üçün ölkəmizdə əlverişli zəmin və potensial insan kapitalı mövcuddur. Azərbaycanın intellektual kadr bazası elmtutumlu rəqabət qabiliyyətli məhsul istehsalına imkan verir. Buna görə də yeni «First in Azerbaijan» modelinin əsasını mikro, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinin istehsal fəaliyyətinin dəstəklənməsi üçün onların kadr potensialının artırılması, iqtisadiyyatda elmi innovasiyaların və intellektual mülkiyyətin önə çəkilməsi kimi prinsiplər müəyyənləşib.

İqtisadçı qeyd edib ki, dünya bazarlarında investorlar öz kapitallarını daha çox elmi innovasiyalara, biznes ideyalarına yönəltməyə üstünlük verirlər, çünki həmin sərmayələr uğurlu biznes üçün əsas mənbə rolunu oynayır. Müasir qlobal çağırışları nəzərə alan Azərbaycan hökuməti xarici kapitalın biznes layihələrinə cəlb edilməsinə çalışır. Həmin layihələrə vençur fondlarının, bulud texnologiyalarının, startapların, səhm və maliyyə bazarlarının təmsilçiləri, rəqəmsal texnologiyalar və intellektual mülkiyyət sahəsində inkişaf etmiş biznes qruplarının üzvləri cəlb olunacaq.

Yeni brendin xarici bazarlarda təşviqi üçün müxtəlif stimullaşdırıcı tədbirlərin görülməsi də nəzərdə tutulur. İxrac məhsullarının çeşidi və coğrafiyasının şaxələndirilməsi, «First in Azerbaijan» brendinin xarici bazarlarda təşviqi ilə yanaşı, ixracyönümlü istehsala verilən kreditlərə əlavə güzəştlərin tətbiq edilməsi məqsədilə müvafiq işlər aparılır. Stimullaşdırma ilə əlaqədar digər işlərə əlverişli maliyyə şərtləri, logistika, infrastrukturun yaxşılaşdırılması, xarici bazarlara çıxış üçün yardım daxildir. Bununla yanaşı, milli ixracın stimullaşdırılması məqsədilə sahibkarlıq subyektlərinin idxal və ixrac əməliyyatında tələb olunan sənəd və prosedurların sayının azaldılması, ixracdakı hesablamaların sadələşdirilməsi, ixracatçılar üçün daha münasib şəraitin yaradılması nəzərdə tutulur.

E. CƏFƏRLİ

Vergi ödəyicisinin sualı var...

Samirə Musayeva
Vergilər Nazirliyinin
Vergi siyasəti departamentinin baş direktoru
vergi ödəyicilərinin suallarına cavab verir

Təhsil haqqının ödənilməsi

Bakı Dövlət Universitetinin Hüquq fakültəsinin I kurs tələbəsiyəm, təhsil haqqını universitetə nağd qaydada ödəyə bilərəmmi?

«Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanunun 3.4.8-ci maddəsinə əsasən, təhsil haqqının ödənilməsi bu Qanunun 3.3-cü maddəsinin müddəalarından asılı olmayaraq, yalnız nağdsız qaydada həyata keçirilir.

Vergi Məcəlləsinin 58.7-1-ci maddəsində göstərilir ki, təhsil haqlarını nağd qaydada qəbul edən təhsil müəssisələrinə (müvafiq təhsil proqramları əsasında təhsil prosesini həyata keçirən və məzunlara müvafiq təhsil haqqında dövlət sənədi verən qurum) «Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanunun 3.4.8-ci maddəsinin tələbləri pozulmaqla aparılan əməliyyatın ümumi məbləğinin təqvim ili ərzində belə hala birinci dəfə yol verdikdə 10 faizi, ikinci dəfə yol verdikdə 20 faizi, üç və daha çox dəfə yol verdikdə isə 40 faizi miqdarında maliyyə sanksiyası tətbiq edilir.

Qeyd olunanlara əsasən:

Təhsil müəssisələrinə təhsil haqlarının ödənilməsi yalnız nağdsız qaydada həyata keçirilməlidir.

Suallarınızı redaksiyamızın ünvanına: AZ 1073, Bakı ş., Landau küç., 16 və ya **s.musayeva@taxes.gov.az** elektron poçt ünvanına göndərə bilərsiniz

ƏRAZİ VERGİ ORQANLARINDA

- Biləsuvar şəhərində 6 saylı ƏVİ-nin əməkdaşları tərəfindən rayon ərazisində fəaliyyət göstərən bələdiyyələrlə görüş keçirilmişdir. Tədbirdə Vergi Məcəlləsinə edilən əlavə və dəyişikliklər, «Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanunun tətbiqi, «Rüblük vergi bəyannamələrinin, hesabat formalarının və onların əlavələrinin tərtib edilməsi Qaydaları», habelə elektron xidmətlər və vergilərin elektron qaydada ödənilməsi qaydaları barədə maarifləndirici söhbət aparılmışdır. Görüşdə, həmçinin, açıq hökumət prinsiplərinin tətbiqinin genişləndirilməsi, korrupsiyanın qarşısının alınması sahəsində tədbirlər və qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi, vətəndaş cəmiyyəti institutlarının fəaliyyətinin və ictimai nəzarətin gücləndirilməsi, Vergilər Nazirliyi tərəfindən təsdiq olunmuş tədbirlər planları, vergi qanunvericiliyi, elektron xidmətlər, onlayn ödəmə, bəyannamələrin vaxtında təqdim edilməsi və vergi öhdəliklərinin yerinə yetirilməsi ilə bağlı məsələlər müzakirə olunmuşdur.

- Şabran şəhərində 3 saylı ƏVİ-nin əməkdaşları rayonda fəaliyyət göstərən bələdiyyə üzvləri ilə keçirdikləri görüşdə onlara vergi qanunvericiliyində və inzibatçılığında edilən yenilik və dəyişikliklər, vergi təbliğatı üzrə məlumatlandırma və maarifləndirmə işləri, eləcə də «Rüblük vergi bəyannamələrinin, hesabat formalarının və onların əlavələrinin tərtib edilməsi Qaydaları» haqqında, hesablanmış vergilərin vaxtında büdcəyə köçürülməsi, bələdiyyələr tərəfindən toplanılan vergilərin poçt rabitəsinin milli operatoru, habelə mövcud nağdsız ödəmə vasitələri ilə ödənilməsi, «Yerli (bələdiyyə) vergilərin ödəyiciləri olan fiziki şəxslərin və sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin uçota alınması» və «Yerli (bələdiyyə) vergi və ödənişlərin hesablanması, ödənilməsi və uçotu» ilə bağlı metodiki vəsaitlərin tətbiqi barədə izahedici məlumatlar verilmişdir. Sonda tədbir iştirakçılarının sualları ətraflı cavablandırılmışdır.

- Ucar rayonunda 9 saylı ƏVİ-nin əməkdaşlarının vergi ödəyiciləri ilə keçirdikləri görüşün əsas mövzusu vergi qanunvericiliyinə edilmiş dəyişikliklərin sahibkarların fəaliyyətinin stimullaşdırılmasında rolu, vergi ödəyicilərinin hüquqlarının genişləndirilməsi, vergi yükünün azaldılması, vergi inzibatçılığının, o cümlədən vergi uçotunun təkmilləşdirilməsi və şəffaflaşdırılması, eləcə də elektron qaimə-fakturanın tətbiqi, uçotu və istifadə qaydaları, ictimai iaşə, pərakəndə ticarət, topdansatış ticarət və «İstehsal fəaliyyəti sahəsində vergitutma məqsədləri üçün gəlir və xərclərin uçotunun aparılması Qaydaları» və digər məsələlər olmuşdur. Vergi ödəyicilərinin qeydiyyatı, nağdsız hesablaşmaların genişləndirilməsi, nağdsız ödənişlərdən, o cümlədən POS-terminallardan istifadə, vergidən yayınan şəxslərdə aparılacaq nəzarət tədbirləri, tətbiq ediləcək maliyyə sanksiyaları və s. barədə tədbir iştirakçılarına ətraflı məlumat verilmişdir. Sonda qanunvericilikdə əksini tapmış yeni anlayışlar, yeni vergi bəyannamələri və hesabat formaları, vergi ödəyiciləri ilə partnyorluq münasibətlərinin dərinləşdirilməsi, şəffaf vergi xidmətlərinin göstərilməsi, uçot sisteminin şəffaflaşdırılması və digər məsələlər barədə vergi ödəyicilərinin ünvanladıqları suallar cavablandırılmışdır.

- Tovuz şəhərində 14 saylı ƏVİ-nin əməkdaşları rayon ərazisində fəaliyyət göstərən vergi ödəyiciləri ilə görüş keçirmişlər. Görüşdə «Pərakəndə ticarət fəaliyyəti sahəsində vergitutma məqsədləri üçün gəlirlərin və xərclərin uçotunun aparılması», «İctimai iaşə fəaliyyəti sahəsində vergitutma məqsədləri üçün gəlirlərin və xərclərin uçotunun aparılması», «Topdansatış ticarət fəaliyyəti sahəsində vergitutma məqsədləri üçün gəlirlərin və xərclərin uçotunun aparılması», «İstehsal fəaliyyəti sahəsində vergitutma məqsədləri üçün gəlirlərin və xərclərin uçotunun aparılması» Qaydaları, «Nağdsız hesablaşmalar haqqında» Qanun, eləcə də borclu vergi ödəyicilərinin maarifləndirilməsi, əmək müqaviləsi və digər məsələlərlə bağlı müzakirələr aparılmış, izahatlar verilmişdir.

«Təhlükəsiz dövlət naminə: vergiləri ödəyək»

Son dövrlər Azərbaycanın vergi sistemində həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatlar, qanunvericilikdə və inzibatçılıqda aparılan dəyişikliklər sahibkarlarla vergi orqanları arasında münasibətlərin yeni müstəviyə keçirilməsi, ölkədə şəffaf biznes mühitinin formalaşdırılması, vergidən yayınma hallarına qarşı mübarizənin gücləndirilməsi diqqət mərkəzindədir.

Ölkədə vergi mədəniyyətinin yüksəldilməsi, cəmiyyətdə vergiödəmə vərdişinin formalaşdırılması Vergilər Nazirliyinin fəaliyyətində prioritet istiqamətlərdən birini təşkil edir. Bu sahədə təbliğat, məlumatlandırma və maarifləndirmə işinin gücləndirilməsi məqsədilə nazirliyin təşəbbüsü ilə hazırlanmış sosial reklam çarxlarında vergi ödəyicilərinin dövlət büdcəsinə ödədiyi vergilərin hara və nə üçün xərclənməsi barədə konkret nümunələr əsasında ətraflı məlumat verilir, həmin vəsaitlərin vətəndaşların sosial təminatına, sağlam və təhlükəsiz yaşayışın təşkilinə sərf edildiyi obrazlı şəkildə ifadə olunur. Bununla dövlət büdcəsinin ödənilən vergilərdən asılı olduğunu, vergiləri ödəməklə cəmiyyətin hər bir üzvünün büdcənin formalaşmasında iştirak etdiyini və ölkəmizin inkişafına töhfə verdiyini vətəndaşların diqqətinə çatdırmaq, hər birimizin üzərinə düşən layiqli vətəndaş olmaq vəzifəsini icra etməyə inandırmaq nəzərdə tutulur.

Sosial reklam çarxlarının ideya müəllifi «Maxmedia» Reklam Agentliyinin direktoru Zaur Mamedov «Vergilər» qəzetinə bildirib ki, cəmiyyətimizdə vergi mədəniyyətinin yüksəldilməsi prosesinə hər bir vətəndaş fəal şəkildə qoşulmalıdır. Bu sahədə dövlət büdcəsinin gəlirlər hissəsini formalaşdıran qurumların və büdcədən maliyyələşən təşkilatların apardığı maarifləndirmə və təbliğat işinin də rolu çox əhəmiyyətlidir. Vergi mədəniyyəti vergi sisteminin inkişaf göstəricisidir və onun formalaşmasının əsas elementlərindən biri cəmiyyətdə vergiləri könüllü ödəmək vərdişinin yaradılmasıdır: «Sosial reklam çarxlarının hazırlanmasında əsas hədəflərdən biri də ölkədə vergi mədəniyyətinin formalaşdırılmasına, vergi ödəyicilərinin və bütövlükdə cəmiyyətin maarifləndirilməsinə nail olmaq, büdcə gəlirlərinin vergi yolu ilə daha da artırılmasının əhəmiyyətini diqqətə çatdırmaqdır. Müxtəlif peşə sahiblərinin cəmiyyətdəki rolunu əks etdirən sosial reklam çarxlarının süjetləri həyatda baş verən real hadisələr əsasında qurulub və həkim, polis zabiti, müəllim, yanğınsöndürənlərin fədakar əməyinə həsr olunub. Bu məqsədlə «təhlükəsiz, sağlam, qayğıkeş və savadlı dövlət naminə» kimi əsas çağırışlardan istifadə edilib».

Z.Mamedovun sözlərinə görə, bu cür təbliğat kampaniyalarının dövlət qurumları arasında əməkdaşlıq çərçivəsində aparılması görülən işlərin effektivliyini və səmərəliliyini daha da yüksəldə bilər: «Bu sosial reklamlarda ictimaiyyətə mesaj çatdırılır ki, əməkhaqqı, pensiya, təqaüd və müavinətlərin verilməsi, əhalinin sosial rifahının yüksəldilməsi, aztəminatlı ailələrə dövlət qayğısının, vətəndaşlara göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin artırılması və əhatə dairəsinin genişləndirilməsi, fövqəladə halların nəticələrinin aradan qaldırılması, ölkəmizin müdafiə qüdrətinin və ordumuzun daha da gücləndirilməsi kimi mühüm tədbirlər məhz vətəndaşların ödədiyi vergilərdən, dövlət büdcəsində toplanan vəsaitlərdən asılıdır. Bizim hazırladığımız sosial reklam çarxları bu taleyüklü məsələlərin son dərəcə vacib və əhəmiyyətli olduğunu bir daha cəmiyyətin diqqətinə çatdırır».

Sosial çarxların rejissorları - Vüsal Həsən və Ceyhun İbrahimoğlu süjetlərin real hadisələrə əsaslandığını və çəkilişlərdə peşəkar aktyorlarla yanaşı, konkret peşə sahiblərinin də iştirak etdiyini bildiriblər. Qeyd olunub ki, sosial reklam çarxları «Maxmedia» Reklam Agentliyi və «Gala Media Group» şirkəti tərəfindən hazırlanıb. Çəkilişlər Bakı şəhəri, Abşeron və Şabran rayonlarının ərazisində aparılıb. V.Həsənin sözlərinə görə, «Təhlükəsiz dövlət naminə: vergiləri ödəyək» devizi altında çəkilmiş ilk reklam çarxı yanğınsöndürənlərin peşə fəaliyyətinin əhəmiyyətindən, onların vətəndaşların təhlükəsizliyi naminə göstərdiyi fədakarlıqlardan bəhs edir. Daxili İşlər Nazirliyi, Bakı Şəhər Dövlət Yol Polisi İdarəsi, Binəqədi, Nəsimi və Xəzər rayon dövlət yol polisi şöbələri, Abşeron Rayon Dövlət Yanğından Mühafizə Hissəsi və 1 saylı Kliniki Tibbi Mərkəzin texniki dəstək verdiyi və bu qurumların əməkdaşlarının bilavasitə iştirak etdiyi bir neçə reklam çarxının çəkilişləri başa çatdırılıb və yaxın vaxtlarda onların da yayımlanması nəzərdə tutulur.

10 ən yaxşı e-xidmətin üçü vergilərə aiddir

Oktyabrın 8-də Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Vətəndaşlara Xidmət və Sosial İnnovasiyalar üzrə Dövlət Agentliyi («ASAN xidmət») və ADA Universitetinin birgə təşkilatçılığı ilə «ASAN xidmət indeksi» üzrə 2017-2018-ci il üçün qiymətləndirmənin nəticələrinə dair hesabatın təqdimetmə mərasimi keçirilib.

Tədbirdə çıxış edən Dövlət Agentliyinin Hüquqi təminat şöbəsinin müdiri Rəvan Səmədov bildirib ki, layihə çərçivəsində 30 mərkəzi icra hakimiyyəti orqanının, 13 yerli icra hakimiyyəti orqanının və 4 hüquqi şəxsin təqdim etdiyi ümumilikdə 634 elektron xidmət qiymətləndirilib. Qiymətləndirmə «ASAN xidmət indeksi» parametrləri - göstərilən xidmətlər barədə məlumatlandırma işinin təşkili (xidmət üçün tələb olunan sənədlər və xidmət haqları barədə məlumatlandırma, sorğu xidmətinə edilən müraciətlərin cavablandırılma operativliyi və s.), xidmətə müraciət imkanlarının (elektron, poçt, birbaşa) vəziyyəti, xidmətin göstərilmə müddəti, xidmətin təşkilində istifadə edilən informasiya ehtiyatlarının elektronlaşdırılması və digər dövlət orqanlarının informasiya sistemləri ilə inteqrasiyası, şikayət və nəzarət mexanizmlərinin təmin olunması, vətəndaş məmnunluğunun ölçülməsi üzrə aparılıb. Qiymətləndirmənin keçirilməsində əsas məqsəd dövlət xidmətləri haqqında məlumatların vahid mənbədə toplanması və sistemləşdirilməsi, xidmətlərin göstərilməsində təkrarın aradan qaldırılması və yeni növ xidmətlərin yaradılması yolu ilə bu sahədə idarəetmənin çevikliyinin təmin edilməsi, xidmətlər üzrə təhlil və proqnozlaşdırma imkanlarının artırılmasıdır.

«ASAN xidmət indeksi» üzrə ən yaxşı nəticəni Dövlət Miqrasiya Xidməti əldə edib. Vergilər Nazirliyinin fəaliyyəti elektron xidmətlərin göstərilməsində ən yaxşı nəticə əldə etmiş dövlət orqanı kimi qiymətləndirilib. Ümumiyyətlə, mərkəzi icra hakimiyyəti orqanları arasında ən yüksək nəticəyə malik ilk 10 e-xidmətin 3-ü Vergilər Nazirliyinə aiddir. Həmin xidmətlər bunlardır:

- Elektron vergi hesab-fakturasının qəbul olunması;
- Yerli investisiyalı məhdud məsuliyyətli cəmiyyətin elektron qeydiyyatı;
- Çağrı Mərkəzi vasitəsilə sadələşdirilmiş vergi bəyannaməsinin qəbulu.

ELBRUS

Güzəştli kredit əlverişli biznesə zəmin yaradır

Sahibkarların maliyyə əlçatanlığının təmin edilməsi məqsədilə Sahibkarlığın İnkişafı Fondunun kreditlər üzrə illik faiz dərəcələri 6-dan 5-ə endirilib. Bizneslə məşğul olan şəxslərə verilən kreditlərin həcmi də artırılıb. İndiyədək orta həcmli kreditlərin həcmi 50 min manat idisə, bundan sonra bu rəqəm 1 milyon manat təşkil edəcək. Bununla da sahibkarlar biznes layihələrini daha ucuz kredit resursları və daha böyük həcmdə maliyyə ilə həyata keçirməyə imkan əldə edəcəklər.

İqtisadiyyat nazirinin müavini Sahib Məmmədov bildirib ki, kreditlərin istifadəsində şəffaflığın təmin edilməsi məqsədilə elektron xidmətlər də təkmilləşdirilib. Güzəştli kredit almaq istəyənlər müvafiq sənədləri müvəkkil kredit təşkilatlarına və Sahibkarlığın İnkişafı Fonduna elektron formada təqdim edir, layihə barədə Fondun rəyi elektron qaydada müvəkkil kredit təşkilatına qaytarılır və bu barədə məlumatlar sahibkarların elektron ünvanına göndərilir. Beləliklə, sahibkarların güzəştli kredit almaq üçün müraciətindən başlamış, vəsaitin onun bank hesabına ödənilməsinədək bütün proses elektron qaydada həyata keçirilir. Güzəştli kreditlərin uçotunun, eləcə də təyinatı üzrə istifadəsinə dair monitorinqlərin aparılması ilə əlaqədar bütün sənədləşmələr də tam elektronlaşdırılıb. Elektron idarəetmə sistemi vaxt itkisinin qarşısının alınmasına, izafi xərclərin aradan qaldırılmasına, bu sahədə sənəd dövriyyəsi prosesinin daha sürətli, təhlükəsiz həyata keçirilməsinə imkan verməklə yanaşı, sahibkara investisiya layihəsinin maliyyələşdirilməsi prosesinin bütün mərhələlərini izləməyə imkan yaradır.

Fond fəaliyyət göstərdiyi müddət ərzində sahibkarların təqdim etdiyi layihələrin maliyyələşdirilməsinə güzəştli şərtlər əsasında 2,12 milyard manat vəsait yönəldib. Kreditlərin 72%-i kənd təsərrüfatının, 28%-i isə sənaye və digər sahələrin payına düşüb. Vəsaitlərin 75%-i regionlarda, 25%-i isə Bakıətrafı qəsəbələrdə fəaliyyət göstərən sahibkarların payına düşüb. Güzəştli kreditləri əldə etmiş sahibkarların sayı artıq 36 min nəfəri ötüb.

Onu da qeyd edək ki, bir müddət əvvəl publik hüquqi şəxs olan Sahibkarlığın İnkişafı Fondu bundan sonra özünümaliyyələşdirmə mexanizmi ilə fəaliyyət göstərəcək. Yeni strategiyaya əsasən, bundan sonra Fond dövlət büdcəsindən maliyyələşdirilməyəcək. 2019-cu ildən maliyyələşdirmə indiyədək sahibkarlara verilmiş kreditlərin geri qaytarılması hesabına həyata keçiriləcək. Bu məqsədlə kreditlərin verilməsi və ödənilməsi mexanizminin təkmilləşdirilməsi nəzərdə tutulub. Biznes subyektlərinə verilmiş kreditlərin vaxtında və tam şəkildə geri ödənişi üçün təşviqedici addımlar atılacaq. Müvəkkil banklarla münasibətlərin tam şəffaflaşdırılması, kreditlərin müəyyən olunmuş faiz dərəcəsi üzrə verilməsinin və şəffaflığın təmin edilməsi məqsədilə Fondun tərkibində audit institutu yaradılıb. Eyni zamanda, kreditlərin verilməsində yarana biləcək riskləri müəyyən etmək üçün risklərin idarə olunması strukturunun yaradılması da təmin edilib.

Güzəştli kreditlərin yönəldildiyi sahələr

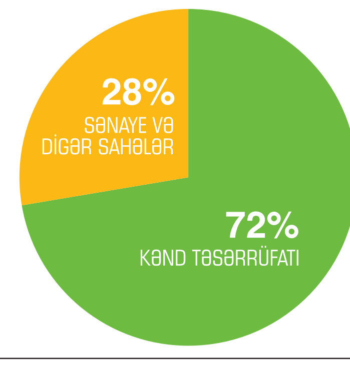

Güzəştli kreditlərin ərazilər üzrə bölgüsü

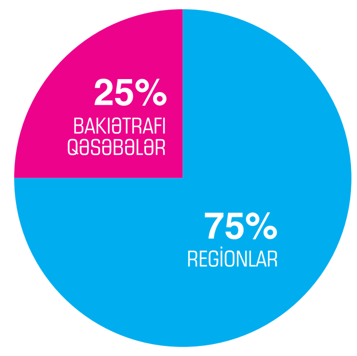

Fond tərəfindən iqtisadi layihələrdə xüsusi fəallıq nümayiş etdirən gənc sahibkarlara verilən güzəştli kreditlərin həcminin artırılması, dövlət dəstəyi tədbirlərinin gücləndirilməsi, regionlarda yeni biznes layihələrinin həyata keçirilməsində onlara üstünlük verilməsi nəzərdə tutulur. İndiyədək gənc sahibkarlar Fondun xətti ilə 400 milyon manatdan artıq güzəştli kredit əldə ediblər. Vəsaitlər hesabına gənclərin həyata keçirdiyi investisiya layihələri sayəsində 15 mindən çox yeni iş yeri açılıb. Bu siyasətin davamı kimi regionlarda gənclərin məşğulluğunun inkişaf etdirilməsi və əmək ehtiyatlarının keyfiyyətcə yaxşılaşdırılması istiqamətində iqtisadi maarifləndirmə, məsləhət xidmətinin genişləndirilməsi, məşğulluq və sahibkarlıq fəaliyyəti sahəsində qabaqcıl təcrübənin öyrənilməsi, sərhədyanı bölgələrdə biznesə başlamaq istəyən gənclərə dəstək göstərilməsi diqqət mərkəzindədir. «Sahibkarlığın inkişafına dövlət dəstəyi» layihəsi çərçivəsində gənc sahibkarların və yeni sahibkarlıq fəaliyyətinə başlamaq istəyən vətəndaşların təqdim etdikləri layihələrin maliyyələşdirilməsi, regionlarda yaradılan kiçik və orta sahibkarlıq müəssisələrində, biznes-inkubatorlarda, sənaye texnoparklarında potensial qüvvə kimi onların imkanlarının artırılması əsas prioritetlərdəndir.

Elbrus CƏFƏRLİ

beynəlxalq panoram

ABŞ-Meksika-Kanada sazişi polad tariflərinə təsir etməyəcək

ABŞ ticarət naziri Vilbur Ross bu ölkələr arasında imzalanacaq yeni ticarət sazişinin polad və alüminium tariflərinə təsir göstərməyəcəyini vurğulamışdır. O, «Fox Business Network»a verdiyi müsahibədə ABŞ və Kanadanın Şimali Amerika Ticarət Sazişinin (NAFTA) yenilənməsi üçün bir ildən artıq davam edən müzakirələrdə eyni mövqeyə gəlməyin zəruriliyini bildirmişdir.

Yeni sazişin ABŞ Prezidenti Donald Trampın ticarət siyasətinin düzgün olduğunu təsdiqlədiyini iddia edən Ross demişdir: «Bu, çox təməl bir islahatdır. Artıq NAFTA adlı bir şey yoxdur. Bunun əvəzində ABŞ-Meksika-Kanada (USMCA) sazişi var. NAFTA sarıdan başınız sağ olsun!» Nazir USMCA-nın hazırda polad və alüminium üçün mövcud tariflərinə təsir göstərib-göstərməyəcəyi barədə suala cavab verərkən vurğulamışdır: «Polad və alüminium məsələsi ilə bağlı milli təhlükəsizliyimiz baxımından maraq doğuran spesifik problemlər var və bunlar hələ də problem olaraq qalmaqdadır. Yeni sazişdəki müddəalardan biri gələcəkdə idxal edilən avtomobillərə 232-ci maddə çərçivəsində vergi qoymağımız ehtimalına qarşıdır. Bu müddəa Kanada və Meksikada istehsal olunan avtomobillərin mövcud səviyyələrdəki idxalatının yeni vergilərdən azad edilməsinə təminat verəcək». O, polad və alüminium üçün qoyulmuş əlavə vergilərin nə zaman ləğv ediləcəyi istiqamətində hər hansı zaman qrafikinin tutulmadığını bildirmişdir.

İqtisadçılar ABŞ-da poladın qiymətinin Tramp hakimiyyətinin mart ayında müəyyənləşdirdiyi əlavə vergilər sayəsində təxminən 37 faiz yüksəldiyinə diqqət yönəldərək, bunun başda avtomobil olmaqla, poladdan xammal kimi istifadə edən sahələri çətin vəziyyətə saldığını vurğulayırlar.

Rusiyanın vergi xidməti öz prioritetlərini yeniləşdirir

Rusiya Federasiyası hökumətinin təsdiqlədiyi vergi islahatına uyğun olaraq, eləcə də 2019-cu il yanvarın 1-dək sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bağlı vergi yoxlamalarına qadağa qoyulması ilə əlaqədar olaraq, Dövlət Vergi Xidməti (DVX) öz prioritetlərində dəyişiklik etmişdir.

DVX-nın fəaliyyəti səmərəli metoda - mövcud qanunvericiliyə könüllü əməl olunmasına əsaslanacaq. Bununla yanaşı, vergi yoxlamaları yalnız dövlətin maliyyə sabitliyi üçün əsas riskləri yaradan ödəyicilərdə davam etdiriləcək.

Beləliklə, oktyabr ayının 1-dən Dövlət Vergi Xidməti vergi yoxlamaları ilə bağlı öz fəaliyyətini aşağıdakı istiqamətlərə yönəltmişdir:

1. Əlavə dəyər vergisi ilə bağlı fırıldaqçılığın aşkara çıxarılması və qarşısının alınması;

2. Əməkhaqqının zərfdə verilməsi hallarının aşkara çıxarılması («Zərfdə maaş almağa «yox» de!» kampaniyasının davam etdirilməsi).

Bundan əlavə, vergi orqanları fiziki şəxslərə nəzarəti dolayı metodlarla və informasiya vasitələri üzərindən həyata keçirəcəklər. DVX fəaliyyət növündən asılı olmayaraq, bütün vergi ödəyicilərinə müraciət edərək biznes mühitinin, eləcə də ümumilikdə cəmiyyətin maraqlarına uyğun olaraq, qanunvericiliyə əməl etməyə çağırmışdır.

Meksikada qadınlar daha çox pul ödəməli olurlar

Meksikada dünyanın müxtəlif ölkələrində müzakirə edilməkdə olan qadınlar və kişilər üçün nəzərdə tutulan məhsullar arasında kəskin qiymət fərqinə diqqət yönəldən «Çəhrayı vergi» hərəkatı çərçivəsində yeni bir araşdırma aparılmışdır. Araşdırma ölkədə qadınların kişilərlə analoji olan məhsullar üçün orta hesabla 264 faiz artıq pul ödədiyi ortaya çıxmışdır. Ölkədə fəaliyyət göstərən «Quarks Consulting Creative» firmasının rəhbəri və strateji direktoru Miquel Angel de la Torre bu məsələni şərh edərək demişdir: «Aparılan araşdırmalar «çəhrayı vergi»nin ən böyük səbəbinin qadınlar üçün nəzərdə tutulan məhsulların saxlama, dizayn və reklam qiymətlərinin daha yüksək olduğunu üzə çıxardı. Məhsulu daha cazibəli hala gətirmək üçün əmələ gələn büdcə malların satış qiymətində də özünü göstərir».

Geyim, gigiyena və kosmetika, hətta sağlamlıq kimi müxtəlif kateqoriyalarda qadınlar üçün nəzərdə tutulan eyni məhsulların kişilər üçün nəzərdə tutulanlarla müqayisədə nəzərəçarpacaq dərəcədə bahalı olması son vaxtlar ABŞ-da və Latın Amerikası ölkələrində «çəhrayı vergi» problemini ortaya çıxarmışdır.

Aİ rəqəmsal nəşrlər üçün vergiləri azaldır

Avropa İttifaqı (Aİ) ölkələri e-kitab kimi elektron nəşrlərdən tutulan əlavə dəyər vergisinin (ƏDV) miqyasını aşağı salmaq haqqında razılaşmaya gəlmişdir. Aİ-yə üzv olan 28 ölkənin maliyyə nazirləri İqtisadi və Maliyyə İşləri Şurasının iclasını keçirmək üçün Lüksemburqda toplaşmışlar.

Aİ Şurasının açıqlamasında bildirilmişdir ki, iclasda üzv ölkələrin elektron nəşrlərdə istifadə ediləcək ƏDV qaydalarının çap nəşrləri ilə uyğunlaşdırılması məqsədi daşıyan tənzimləmə ilə bağlı razılaşma əldə etmişlər. Bu razılaşma ilə Aİ üzvü olan ölkələrdə ən azı 15 faiz miqyasında vergi qoyulan e-kitab kimi rəqəmsal nəşrlərə də çap nəşrləri kimi endirimli və ya sıfır dərəcə ilə ƏDV tətbiq edilə biləcək.

İndiki halda Aİ ölkələri kitab, qəzet və jurnal kimi çap məhsullarına 5 faizlik və ya 0 dərəcə üzrə ƏDV tətbiq etdiyi halda, bu güzəştlər rəqəmsal yayımlara şamil edilmir.

Britaniyada şübhəli vergi sxemləri barədə xəbərdarlıq edilib

Vergiləri azaltmaq üçün offşor borclarından istifadə etdiklərinə görə böyük məbləğdə cərimə ödəyən podratçılara cərimələrin ləğv edilməsi üçün daha şübhəli sxemlər təklif edilir. 50 mindən artıq özüməşğul sahibkar vaxtilə qanuni hesab olunan mexanizmlərdən istifadə etmişdir, lakin hazırda «kredit yığımı» ilə üzləşmişlər ki, bu da onların iflasına səbəb ola bilər.

Ən azından beş şirkət borclu sahibkarlara yeni sxemlər təklif edir. Guya onların hazırladıqları sxemlərə əsasən kreditlər hesabına vergidən yayınmaq mümkündür. Böyük Britaniyada fəaliyyət göstərən vergi ekspertləri isə podratçılara xəbərdarlıq edilər ki, şübhəli sxemlərdən istifadə etməklə onlar gələcəkdə daha böyük cərimələrlə üzləşə bilərlər. Nüfuzlu konsultasiya şirkətlərindən birinin nümayəndəsi Fil Menli bu vəziyyəti şərh edərək bildirmişdir ki, vergi orqanlarının özləri bu cür xidmətlər təklif edən şirkətlərə qarşı heç bir reaksiya göstərmirlər. Bunun əvəzində isə sahibkarlara irad bildirirlər: «Vergi xidməti bu insanlara qarşı hücuma keçir. Deyirlər ki, bu sxemlər heç vaxt işləməyəcək. Ancaq bunların qarşısı niyə ilk gündən alınmamalıdır?»

Başqa bir ekspert Rays Tomas isə podratçıların öz vergi və maliyyə öhdəlikləri ilə bağlı gələcəkdə səhv yol seçə biləcəklərindən narahat olduğunu bildirmişdir.

Həmin sxemlərdən biri ilkin borcları vergi tutulmayan kreditlərlə əvəz etməkdir. Potensial müştərilərə ünvanlanan məktubda isə yeni kreditlərin Vergi və Gömrük Yığımları İdarəsinə (HMRC) bəyan edilməməsinin lazım gəldiyi bildirilir. Rays Tomas vurğulamışdır ki, bu, vergi bazasının ikiləşməsi ilə nəticələnə bilər: vergi orqanı həm yeni kredit üçün, həm də keçmişdən qalmış borc üçün vergi tələb edə bilər: «Əgər bu sxem kreditin dəyərini yumşaltsa belə, siz bütün hallarda öz ilkin vergi öhdəliklərinizə əməl etməlisiniz».

HMRC tərəfindən isə bildirilmişdir ki, son iki ildə bu cür sxemlər təklif edən şirkətlərin işi dayandırılmışdır və həmin onlar öz sxemlərinin bütün təfərrüatlarını açıqlamağa məcbur edilmişdir. Vergi idarəsinin nümayəndəsi demişdir: «Vergidən yayınma ilə bağlı bu mexanizmlərdən biri ilə əlaqəli olan kreditlər üzrə istənilən ödənişlər nəzərə alınmayacaq, kreditlərdən tutulan vergi isə əvvəlki qaydada tutulacaq».

Vergidən yayınan məşhur aktrisa cəzalandırılıb

Vergi ödəməkdən yayındığı sübut edilmiş məşhur Çin aktrisası Fan Binbinə təxminən 884 milyon yuan (130 milyon ABŞ dollarına yaxın) pul cəzası kəsilmişdir.

Çin Dövlət Vergi İdarəsi və Cianqsu vergi bürosunun iyun ayında başlatdığı təhqiqatda Fanın çalışdığı kino şirkətləri ilə həqiqi gəlirlərini gizlətmək və vergidən yayınmaq üçün bağladığı müqavilələrdə qanun puzuntusuna yol verdiyi aşkara çıxarılmışdır. Təhqiqat nəticəsində Fan və əməkdaşlıq etdiyi şirkətlərin yol verdikləri qanun pozuntusuna, vergiləri yayındırdığına və ödəmələri gecikdirdiyinə görə ümumilikdə 130 milyon ABŞ dollarına yaxın cərimə ödəməsinə qərar verilmişdir. Vergidən yayınmağa görə ilk dəfə cəza alan aktrisaya həbs cəzasının verilməyəcəyi bildirilmişdir.

Qeyd edək ki, Çin aktrisası Fan Binbin öz ölkəsindəki populyar filmlərlə yanaşı, «Hollivud» istehsalı olan «X-men: keçmiş günlər gələcək», «Dəmir adam-3» kimi filmlərdə də çəkilmişdir.

Çin gömrük yığımlarının dərəcəsini azaldacaq

Çin Dövlət Şurasının gömrük dərəcələri komissiyası tərəfindən yayılmış rəsmi açıqlamada bildirilmişdir ki, bu ilin noyabr ayının 1-dən ölkədə gömrük yığımı dərəcələri 1585 adda məhsul üçün 10,5 faizdən 7,8 faizə endiriləcək. Açıqlamaya əsasən, vergi endiriminə aid olan məhsullar vergi tutulan malların cəmi 19 faizini təşkil edəcək.

Tənzimləmə nəticəsində Çinin ümumi vergi dərəcəsi ötənilki 9,8 faiz səviyyəsindən 7,5 faiz səviyyəsinə enmişdir. Komissiya bu dərəcənin Avropa İttifaqından bir az yüksək, inkişaf etməkdə olan ölkələrin çoxundan isə az olduğunu bəyan etmişdir.

Komissiya dərəcə endirimlərinin tekstil, çini məmulatlar, polad, maşınqayırma və bəzi qaynaq əsaslı məhsullar ilə işlənmiş istehsal sektorlarını əhatə edəcəyini, xüsusi dərəcələrin aşağı salınması ilə xarici ticarətin taraz şəkildə inkişafının və iqtisadiyyatın xaricə açılmasının təmin ediləcəyini bildirmişdir.

krossvord

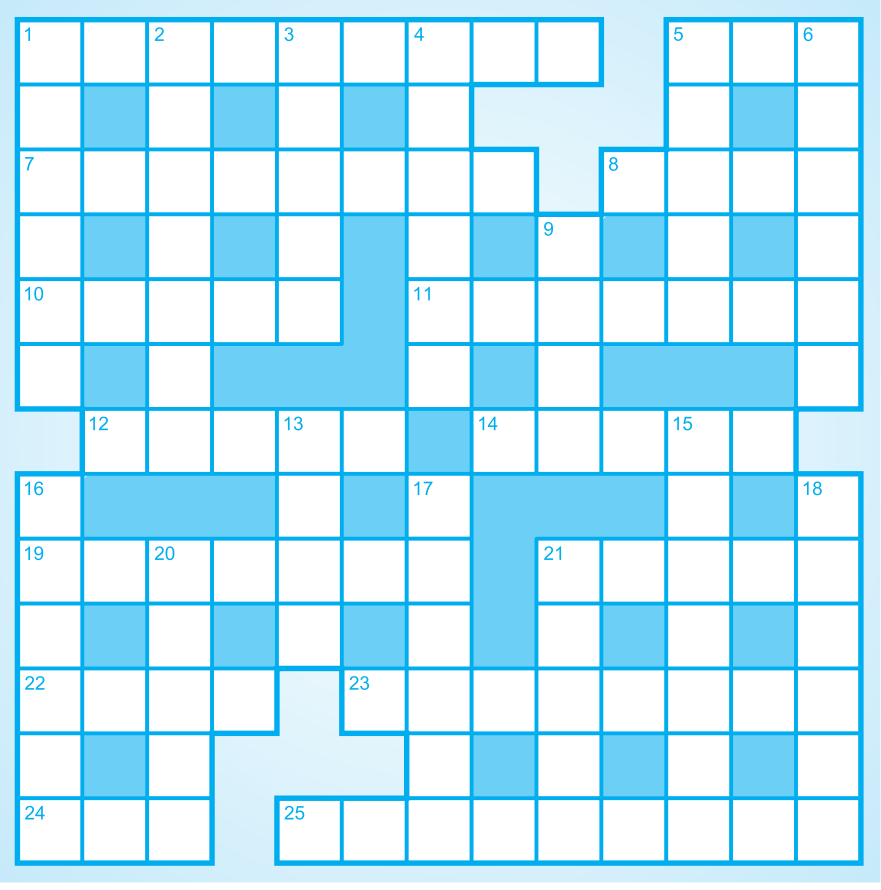

Yuxarıdan aşağı: 1.İstiqaməti təyin etmək üçün tətbiq olunan ölçü cihazı; 2.Fransa istehsalı olan pendir növü; 3.Kamerunda ən iri şəhər; 4.İdman ayaqqabıları, geyimləri və bir sıra idman inventarlarının istehsalı üzrə ixtisaslaşmış Almaniyanın məşhur sənaye şirkəti; 5.Rəsmən müəyyən edilmiş ödəniş, rüsum; 6.İlin son ayı; 9.Hər birinin müstəqil partiyaları olan üç alət və ya üç səs üçün yazılmış musiqi əsəri; 13.Xaçmaz rayonunda qəsəbə; 15.Serbiyanın paytaxtı; 16.Azərbaycan estrada müğənnisi; 17.Oynaqların iltihabı; 18.Feodalizm dövründə Yaponiyada samuray qılınclarından biri; 20.Alğı-satqı, ticarət; 21.«Məhəllə» filmində Südabə xala obrazını canlandırmış aktrisanın adı. **Soldan sağa:** 1.Komik rolları ifa edən aktyor; 5.RF-nin Tomsk vilayətində çay; 7.Sitrus meyvə; 8.Yay meyvəsi; 10.Filtrsiz siqaret markası, həmçinin gül adı; 11.Təyyarə ilə uçmaqdan qorxan şəxs; 12.Yunan mifologiyasında bolluq, bərəkət, artım (nəsiltörətmə) tanrısı, sürünün, arıların, balıqların və meyvələrin qoruyucusu; 14.Balaca kisə; 19.Dünya səviyyəli ABŞ yazıçısı və ictimai xadimi; 21.Çertyojlardan, yaxud şəkillərdən dəqiq surət çıxartmaq üçün xüsusi üsullarla hazırlanmış nazik şəffaf kağız; 22.Vulkandan çıxan ərgin odlu kütlə; 23.Kimya laboratoriyalarında mayeni qızdırmaq üçün işlədilən şüşə qab; 24.Milli musiqi aləti; 25.Xana-xana pambıq və ya ipək parça növü.

«Məhəllə» filmindən epizod

Tərtib etdi: Rafael

Qəzetimizin ötən nömrəsində getmiş krossvordun cavabları:

Yuxarıdan aşağı: 1.Babək; 2.Zakir; 3.Rəna; 4.Üzeyir *(Hacıbəyov)*; 5.Xilafət; 6.Klarnet; 9.Orden; 11.ÜDM; 13.Domra; 14.Almanax; 15.Auditor; 17.Era; 18.Ftorid; 21.Tvist; 22.Plaun; 23.Anji. **Soldan sağa:** 1.Bazardüzü; 5.Xok; 7.Bukingem; 8.Alma; 10.Kürd; 12.Mikrofon; 14.Amazon; 16.Septet; 19.Moderato; 20.Etap; 24.Nitq; 25.Franşiza; 26.Xor; 27.Badminton.

Vergilər
SOSİAL-İQTİSADİ HƏFTƏLİK
12 fevral 2000-ci ildən çıxır

Təsisçi: Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi

Baş redaktor: Anar Əliyev anar.eliyev@taxes.gov.az

Baş redaktor müavini: Məti Osmanoğlu redaksiya@vergiler.az

Qeydiyyat şəhadətnaməsi № R148
VÖEN: 1300327481
IBAN: AZ46ATAZ01200012258000138090
Atabank ASC. Kod: 507581
VÖEN: 9900006651

M/h: AZ50NABZ01350100000000032944
S.W.I.F.T. BIK ATAZAZ22

Ünvan: AZ 1141, Bakı ş., Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev küç., 60

Telefon: 012 403 87 89, 012 403 87 95 (faks / abunə ilə bağlı)

«Vergilər» qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmiş və «Azərbaycan» nəşriyyatında çap olunmuşdur.

idman

«Əsrin döyüşü»: parlaq qələbə, qalmaqallı sonluq...

Oktyabrın 7-da qarışıq döyüş növlərinin (MMA) UFC 229 kateqoriyası üzrə yüngül çəki dərəcəsində dünyanın ən güclü idmançıları - Rusiyanı təmsil edən dağıstanlı Həbib Nurməhəmmədov və irlandiyalı Konor Makqreqor arasında döyüş keçirilib. Neçə müddətdir ki, idmansevərlərin səbrsizliklə gözlədikləri «Əsrin döyüşü» adlanan görüş ABŞ-ın Las-Veqas şəhərindəki «T-Mobile Arena»da baş tutub.

Peşəkar arenada indiyədək məğlub olmayan rusiyalı döyüşçü bu görüşdə dünya çempionu kəmərini müdafiə etməli idi. UFC versiyası üzrə dünyanın ən populyar və güclü idmançılarından hesab edilən irlandiyalı Konor Makqreqor isə indiyədək 24 döyüşün 21-də qalib gəlmişdi və ilk dəfə 2015-ci ildə UFC çempionu adını qazanmışdı.

Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən qarşılaşma 30 yaşlı Həbib Nurməhəmmədovun parlaq qələbəsi ilə başa çatıb. Dördüncü raundda ağrıdıcı fəndlə irlandiyalı döyüşçünü təslim olmağa məcbur edən dağıstanlı karyerası ərzində iyirmi yeddi döyüşdə 27-ci qələbəsini qazanıb. Həbib 2017-ci ildə amerikalı döyüşçü El Yakvintanı məğlub edərək yüngül çəkidə çempion adı qazanmışdı.

Lakin döyüşdən sonra baş verən qalmaqal hadisələrin axarını ciddi şəkildə dəyişib. İrlandiyalı idmançının tərəfdarlarından birinin zaldan söz atmasından sonra Rusiya təmsilçisi rinqi tərk edərək azarkeşlə əlbəyaxa olub. Eyni zamanda, rinqdə Nurməhəmmədovun mühafizəçilərindən biri ilə Makqreqor arasında əlbəyaxa dava baş verib. Bütün bunlardan sonra irlandiyalı döyüşçü soyunub-geyinmə otağına aparılıb. Sonda qalib Həbib Nurməhəmmədov elan olunsa da, ona çempion kəməri təqdim edilməyib. Mətbuat konfransında idmançı səhvini etiraf etsə də, hadisələrin cərəyanı ona qarşı ciddi sanksiyaların tətbiq olunacağından xəbər verir.

«UFC»nin prezidenti Deyn Uayt bildirib ki, baş verən insidentə görə, rusiyalı döyüşçü bu qarşılaşmadan əldə edəcəyi milyonlarla ABŞ dolları həcmində qonorardan və çempionluq titulundan məhrum oluna bilər.

İlin kuboku Azərbaycan gimnastına təqdim olundu

Portuqaliyanın Lole şəhərində batut gimnastikası və tamblinq üzrə ilin sonuncu Dünya kuboku yarışları keçirilib. Turnirin sonuncu günündə il ərzində təşkil olunmuş bütün dünya kuboklarının yekun xalları əsasında fərqlənmiş gimnastlara xüsusi kuboklar təqdim edilib. Azərbaycan gimnastı, tamblinq üzrə 2018-ci ilin Avropa çempionu Mixail Malkin bütün rəqiblərini üstələyərək kuboka layiq görülüb.

Səmti müəyyənetmə üzrə ölkə çempionatına yekun vurulub

Oktyabrın 6-7-də Xaçmaz rayonunun Nabran qəsəbəsinin meşə zolağında Vergilər Nazirliyi, Gənclər və İdman Nazirliyi, eləcə də Xüsusi Dövlət Mühafizə Xidmətinin təşkilati dəstəyi ilə səmti müəyyənetmə idman növü üzrə növbəti açıq ölkə çempionatı keçirilib. Yarışda nazirlik, idarə, təşkilat, güc strukturları, klub və federasiyalar, şirkətlər, idman cəmiyyətləri, ali və orta təhsil müəssisələrin təmsilçiləri daxil olmaqla, ümumilikdə 150-yə yaxın idmançı uzun və orta məsafə üzrə mübarizəyə qoşulub. Gərgin idman mübarizəsi şəraitində keçən yarışda iki günün cəmi üzrə K21 kateqoriyasında Vladislav Tuzov («Neftçi» İdman Klubu) bütün rəqiblərini qabaqlayaraq qalib adına layiq görülüb. «Neftçi»nin digər idmançıları - Gennadi Klim və Maksim Baxoldin isə müvafiq olaraq ikinci və üçüncü yerləri tutublar. Elit kateqoriyasında qadınlar arasında Müdafiə Nazirliyinin idmançısı Məryəm Ziyadxanova birinci olub. Fövqəladə Hallar Nazirliyini təmsil edən Sevda Verdiyeva ikinci, «Dağçılıq» İdman Klubunun idmançısı Olqa Maşkova isə üçüncü yerdə qərarlaşıblar. Yarışda «Junior», «Open», M/W35, M/W 50 kateqoriyalar üzrə də qaliblər müəyyən edilib.

Komanda hesabında «Neftçi» İdman Klubu yarışın kubokunu qazanıb, «Dağçılıq» İdman Klubu 2-ci, Müdafiə Nazirliyinin komandası isə 3-cü olub. Qaliblərə medal və diplomlar təqdim edilib.

Rəqabət və həyəcan dolu açıq Azərbaycan çempionatı

Oktyabrın 7-də Milli Gimnastika Arenasında aerobika gimnastikası üzrə açıq Azərbaycan çempionatı və Bakı birinciliyinə yekun vurulub. İki gün davam edən yarışda «Ocaq Sport» və «Ay-Ulduz» klublarının təmsilçiləri, həmçinin Bolqarıstan, Rusiya, Qazaxıstan və Ukraynadan 200-dən çox gimnast qüvvəsini sınayıb.

İdmançılar 7-8, 9-11, 12-14, 15-17, 18 və daha böyük yaş kateqoriyalarında fərdi qadın və kişi, qarışıq cütlük, üçlük və qrup proqramı üzrə yarışlarda bacarıqlarını nümayiş etdiriblər. Rəqabət və həyəcanın yüksəkdə olduğu turnirdə yerli gimnastlarımız fəxri kürsünü qonşu dövlətlərin təmsilçiləri ilə bölüşüblər. Mükafatçılar sırasında üstünlüyü məhz elə turnirə ən böyük heyətlə qatılmış Rusiya komandası əldə edib.

Çıxışlar boyunca zal tamaşaçı fəallığı ilə də diqqəti cəlb edib. Öz gimnastlarını dəstəkləmək üçün ölkəmizə təşrif buyurmuş xarici qonaqlar, o cümlədən yerli izləyicilər iki gün ərzində idmançıların rəngarəng çıxışlarını alqışlarla müşayiət ediblər.

mozaika

tarix

Retro kinotexnika sərgisi açılıb

Dünən Azərbaycan Dövlət Film Fondunda «Keçmişdən səslər» retro kinotexnika sərgisi öz işinə başlayıb. Sərgidə kinostudiyanın istehsalat sexlərində və Fondun muzey ekspozisiyasında qorunub saxlanan XX əsrin operator texnikası, səsyazma avadanlığı, işıqlandırma cihazlarının nümunələri göstərilir.

Qeyd edək ki, belə zəngin formatda retro kino sərgisi kino tariximizdə ilk dəfə keçirilir. Sərgilənən 100-dən artıq texnoloji nümunənin, demək olar ki, hamısı bərpa edilib və işlək vəziyyətdədir. Sərgidə 60-70-ci illərin kino çəkilişi meydançasının atmosferi yaradılıb, «motor!» komandası iştirakçıları kinonun keçmişinə aparır. Onları dünyadan getmiş böyük kino ustalarımızın səsləri salamlayır.

Sərgidə rəqəmsal texnologiyalar dövründə kinonun nədən başlandığı, keçən əsrin birinci yarısında, eləcə də 60-70-80-ci illərdə kinomuzun şah əsərlərinin hansı avadanlıqlarla çəkildiyini görmək istəyənlər iştirak edə bilərlər.

texnologiya

Günəş enerjisini 18 il saxlamaq mümkün olacaq

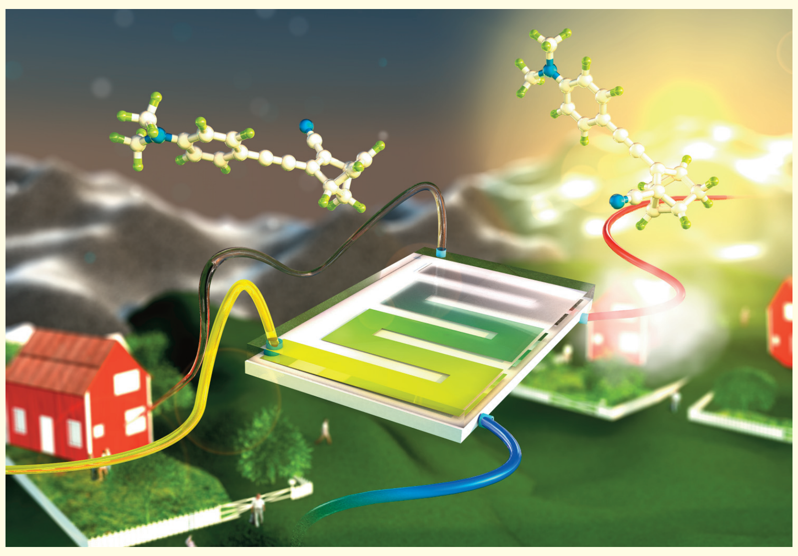

İsveçin Çalmers Texniki Universitetinin tədqiqat qrupu Günəş enerjisini uzun müddət saxlaya bilən karbon, hidrogen və azot tərkibli molekul hazırlayıb. Unikal xüsusiyyətə malik molekul Günəş işığı altında izomerlə zəngin enerjiyə çevrilir. İzomeri enerji tələb olan vaxtadək saxlamaq mümkündür və o, tədqiqatçılar tərəfindən MOST (Molecular Solar Thermal Energy Storage - Günəş enerjisinin molekulyar saxlanılması) adlandırılan günəş enerji sistemində istifadə üçün yararlı hesab edilir.

Alimlər toplanan enerjinin boşaldılmasına nəzarət üçün katalizator hazırlayıblar. İçindən mayenin axaraq istilik reaksiyası yaratdığı katalizator filtr kimi işləyir. Mayenin temperaturu daxil olan zaman Selsi üzrə 20 dərəcə təşkil etdiyi halda, o, filtrdən keçdikdən sonra 83 dərəcəyədək qızır. Bundan sonra molekul təkrar istifadə üçün ilkin formasına qayıdır.

Tədqiqatların aparıldığı müddət ərzində mütəxəssislər tərəfindən molekulun quruluşu və xüsusiyyətləri təkmilləşdirilərək, enerjinin saxlanma müddəti 18 ilədək artırılıb.

cəmiyyət

Azərbaycanın nar tingləri Kolumbiyada...

Azərbaycan Nar İstehsalçıları və İxracatçıları Assosiasiyasının üzvlərindən biri tərəfindən respublikamızdan aparılan tinglərlə Kolumbiyada 10 hektar nar bağı salınıb. Assosiasiya bir çox ölkələrdə tingçilik təsərrüfatını inkişaf etdirməklə Azərbaycan tinglərinin satışını planlaşdırır.

Assosiasiyanın sədri Fərhad Qaraşov jurnalistlərə müsahibəsində deyib ki, hazırda qurumun 28 üzvü var və onlardan 8-i iri nar istehsalçısı kimi, bu məhsulların komponentlərinin istehsalı ilə məşğuldur. Digərləri isə kiçik və orta fermerlərdir. Yaxın gələcəkdə onların sayı 40-dək artacaq. Bu sahədə Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi də öz dəstəyini əsirgəmir: «İstehsalçılarımız isə əsasən nar şirəsi, nar konsentratı, nar tumundan yağ və alkoqollu içkilərin istehsalı üzrə ixtisaslaşıblar».

Assosiasiya sədri onu da bildirib ki, narçılıq sahəsində torpaqdan başlayaraq, satışa qədər bəzi problemlər var. Hazırda bu problemlərin həlli istiqamətində aidiyyəti qurumlarla iş aparılır. Təşkilatın veb-saytının yaradıldığını deyən F.Qaraşov nar istehsalı ilə məşğul olan istənilən fermerin problemləri ilə bağlı assosiasiyaya və ya sayt vasitəsilə müraciət edə biləcəyini və həmin şəxslərə hər cür kömək göstəriləcəyini söyləyib.

elm

İqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatları

William D.Nordhaus

Paul M. Romer

2018-ci il üçün iqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatı «iqlim dəyişikliyini uzunmüddətli makroiqtisadi təhlilə inteqrasiya etdiyi üçün» ABŞ-ın Yel Universitetinin alimi Villiyam D.Nordhausa və «texnoloji yenilikləri uzunmüddətli makroiqtisadi təhlilə inteqrasiya etdiyi üçün» digər amerikalı alim Pol M.Rumerə verilib.

İsveç Kral Elmlər Akademiyası yanında Nobel Mükafatı Komitəsinin baş katibi Yoran Xanson bildirib ki, bu alimlərin səyi nəticəsində dövrün ən fundamental və aktual problemlərindən biri olan dünya iqtisadiyyatının uzunmüddətli, davamlı artımı və dünya əhalisinin rifah halı məsələləri araşdırılıb.

Xatırladaq ki, iqtisadiyyat üzrə Nobel mükafatı iqtisad elmləri sahəsində ən nüfuzlu mükafatdır. İsveç bankının 300 illiyi münasibətilə təsis olunmuş bu mükafat ilk dəfə 1969-cu ildə verilib.

Müdriklər deyib ki...

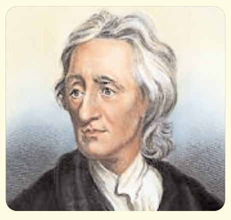

«Sağlam bədəndə sağlam ruh – bu dünyadakı xoşbəxtliyin qısa, ancaq tam tərifi bundan ibarətdir».

Con Lokk (1632-1704)